รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มเรียน โดยการประเมินผลระหว่างเรียนและประเมินผลสรุปรวม

THE COMPARISON OF BEHAVIORS AND LEARNING ACHIEVEMENT BETWEEN STUDY GROUP BY FORMATIVE EVALUATION AND SUMMATIVE EVALUATION

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชียง เภาชิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายงานผลการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2555

DPU

ชื่อเรื่อง: การเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มเรียนโดยการประเมินผลระหว่างเรียนและประเมินผลสรุปรวม

ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชียง เภาชิต สถาบัน: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปีที่พิมพ์: 2555 สถานที่พิมพ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

แหล่งที่เก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

จำนวนหน้างานวิจัย: 73 หน้า ลิขสิทธิ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การประเมินผลระหว่างเรียนและประเมินผลสรุปรวม

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ (1) เพื่อแจกแจงพฤติกรรมการทำการบ้านวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจของผู้เรียน (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ (4) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมระหว่างพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ โดยพฤติกรรมการทำการบ้านประกอบด้วย การส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงานและความถูกต้องในการตอบคำถาม สำหรับทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการจัดการและกระบวนการทำงานกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มเรียน 005 และกลุ่มเรียน 009 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบฝึกหัดวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจตั้งแต่บทที่ 1 ถึงบทที่ 11 ข้อสอบกลางภาคและข้อสอบปลายภาค แบบประเมินพฤติกรรมการทำการบ้านด้านการส่งตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงานและความถูกต้องในการทำการบ้าน และแบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีพฤติกรรมการทำการบ้านอยู่ในระดับดีขึ้นไป ส่วนพฤติกรรมย่อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคือ การส่งการบ้านตรงเวลา

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมในการส่งการบ้านตรงเวลาทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่ม 005 มีพฤติกรรมที่ส่งการบ้านตรงเวลามากกว่า ส่วนพฤติกรรมด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงานและความถูกต้องในการตอบคำถามทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางการเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ทุกคู่ของความสัมพันธ์

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ผลการวิเคราะห์พบว่าทั้งกลุ่ม 005 และกลุ่ม 009 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง เมื่อได้ขจัดตัวแปรเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ส่วนการส่งการบ้านตรงเวลาและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงานไม่มีผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อขจัดตัวแปรเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป

5. ผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยในประเด็นการหาความรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม เรียนเศรษฐศาสตร์แล้วสนุก เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ท้าทายมีประโยชน์ ในส่วนที่ไม่แน่ใจได้แก่ ติดตามผลงานคนเก่งเศรษฐศาสตร์ ชอบทำโจทย์เศรษฐศาสตร์ ใช้เวลาว่างซักถามเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ในภาพรวมมีความเห็นด้วย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม ก็มีเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: A Comparative of Behavior and Learning Achievement Between Study Group by Formative Evaluation and Summative Evaluation

Researcher: Assistance Professor Chieng Pawchit Institution: Dhurakij Pundit University

Year of Publication: 2012 Publisher: Dhurakij Pundit University

Sources: Dhurakij Pundit University

No. of Page: 73 Pages Copyright: Dhurakij Pundit University

Key Words: The Comparison of Behaviors and Learning Achievement, Formative Evaluation and Summative Evaluation

Abstract

This classroom researching has 4 objectives: (1) to distribute students' behaviors of doing the subject called business economics homework (2) to compare behaviors and learning achievement and economics-processing skills, (3) to study the relationship between behaviors of doing homework, learning achievement and economics-processing skills and (4) to analysis of covariance the relationship between behaviors of doing homework, learning achievement and economics-processing skills. The behaviors of doing homework comprises on-time homework hand-in, working be neat and tidy and assignments-answering correction. The economics-processing skills are composed of works-practicing skills, management skills and group-working process. Samples to be used in the research are students registered in economics business in 2nd semester academic year of 2012 and the selected study group, say, 005 and 009 with simple random sampling. Tools that were used in collecting data are exercises of the business economics in chapter 1 to chapter 11, mid-term and final examination, the evaluation form punctual hand-in homework behaviors, tidy working and corrected homework and be neat and tidy form on economics subjects, the data analysis by means and standard deviation of descriptive statistics. The hypothesis by t-test and analysis of variance (ANOVA), correlation by pearson correlation and analysis of covariance (ANCOVA)

(1) The sample analysis found that more than half of the samples are better in terms of homework behaviors, while the minor improvement is on-time homework submission.

(2) The result of homework behaviors between the two sample groups is statistically different significantly level .05. The group 005 is better in terms of on-time homework submission. ..Meanwhile, both two studied groups are seen indifferent in the be neat and tidy working and correct homework. The learning achievement and economics-processing skills are also indifferent in these two groups significant level .05.

(3) The analysis of the correlation between learning achievement and economics-processing skills found that have correlate significant level .01.

(4) The result of analysis of covariance between homework behaviors, learning efficiency and economics-processing is that both of the group 005 and 009 has the scores of learning and economics-processing skills depend on correct homework when eliminating attitudes on economics. Meanwhile, on-time homework hand-in and tidy working has no relation with effective learning achievement and economics-processing skills when eliminating attitudes on economics.

(5) For, the result of Attitude on the economics subjects, the major samples agree in seeking further knowledge, joyful leaning economics, challenging and useful learning of economics. The uncertainties are following economics professionals, liking hard answers, ask economics in free times. When comparing the opinions of the two groups, they are mostly indifferent in significant level .05.

DPU

กิตติกรรมประกาศ

การเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มเรียน โดยการประเมินผลระหว่างเรียนและประเมินผลสรุปรวม ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่กรุณาจัดสรรทุนสนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งได้ทำหน้าที่ช่วยประสาน ส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัย ขอขอบคุณ คุณสุภี วิหคไพบูลย์ ที่ช่วยตรวจบรรณานุกรม คุณประทิน ศรีคำ , คุณนาตยา เจริญพันธ์ และคุณสุวิชา บัวศรี ที่ช่วยจัดพิมพ์ต้นฉบับและจัดทำรูปเล่มให้งานวิจัยสำเร็จ ซึ่งผลงานวิจัยนี้จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ในโอกาสต่อไป

เชียง เภาชิต
ผู้วิจัย

DPU

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ค

กิตติกรรมประกาศ..... ง

สารบัญ..... (1)

สารบัญตาราง..... (4)

สารบัญภาพ..... (5)

บทที่

1. บทนำ..... 1

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

1.3. สมมติฐานการวิจัย..... 4

1.4. นิยามศัพท์..... 4

1.5. ขอบเขตของการวิจัย..... 5

1.6. ประโยชน์ที่ได้รับ..... 5

2. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 6

2.1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการบ้าน..... 6

2.1.1. ความหมายของการบ้าน..... 6

2.1.2. ความสำคัญของการบ้าน..... 7

2.1.3. วัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน..... 7

2.1.4. ผลกระทบของการบ้าน..... 8

2.1.5. ประโยชน์ของการบ้าน..... 9

2.1.6. ลักษณะการบ้านที่ดี..... 10

2.1.7. ประเภทของการบ้าน..... 12

2.1.8. หลักการให้การบ้าน..... 12

2.1.9. กระบวนการมอบหมายการบ้าน..... 12

2.1.10. กระบวนการในการทำการบ้าน..... 13

2.1.11. หลักในการตรวจการบ้าน..... 14

DPU

หน้า

2.1.12. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบ้าน 15
2.1.13. ข้อคำนึงในการมอบหมายการบ้าน 15
2.2. มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมิน 16
2.2.1. ทฤษฎีการประเมิน 16
2.2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการประเมิน 17
2.2.1.2 บทบาทของการประเมิน 21
2.2.1.3 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการประเมิน 23
2.2.2. การประเมินตามสภาพจริง 27
2.2.2.1 แนวคิดและหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง 31
2.2.2.2 ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง 32
2.2.2.3 ขั้นตอนการประเมินสภาพจริง 35
2.2.2.4 สิ่งที่ควรประเมินในการประเมินตามสภาพจริง 36
2.2.2.5 ทักษะที่ควรประเมินตามสภาพจริง 36
2.2.2.6 เทคนิคและวิธีการใช้ในการประเมินตามสภาพจริง 36
2.2.2.7 แนวทางการนำวิธีการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ในการเรียนการสอน 41
2.2.2.8 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 42
2.2.2.9 ข้อควรคำนึงถึงในการประเมินตามสภาพจริง 43
2.2.2.10 เครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง 44
2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 45
3. วิธีดำเนินการวิจัย 51
3.1. ประชากร 51
3.2. กลุ่มตัวอย่าง 51
3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 51
3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 52
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล 52
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 53

หน้า

5. สรุปผลอภิปรายและเสนอแนะ..... 63
5.1. สรุปการวิจัยและอภิปรายผล..... 63
5.2. ข้อเสนอแนะ..... 65
บรรณานุกรม..... 66
ภาคผนวก แบบบันทึกพฤติกรรมการทำการบ้าน..... 70
แบบประเมินคุณภาพการทำการบ้าน..... 71
แบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ..... 72

DPU

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 ลักษณะของการบ้านที่มอบหมาย 11

2.2 ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการของการบ้าน 16

2.3 เปรียบเทียบลักษณะของการวัดและประเมินผล 40
โดยทั่วไปกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.4 วิธีการและเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง 44

4.1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแต่ละกลุ่มเรียน 53
จำแนกตามระดับคุณภาพพฤติกรรมการทำการบ้าน

4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำการบ้าน 54
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนทักษะกระบวนการของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม

4.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พฤติกรรมทำการบ้าน 54
และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์

4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 55
ทักษะกระบวนการจำแนกตามกลุ่มการส่งการบ้านตรงเวลา

4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 56
ทักษะกระบวนการจำแนกตามกลุ่ม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน

4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 56
ทักษะกระบวนการจำแนกตามกลุ่มความถูกต้องในการตอบคำถาม

4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลา 57
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความถูกต้องในการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ กลุ่ม 005

4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลา 58
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความถูกต้องในการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ กลุ่ม 009

4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลา 60
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความถูกต้องในการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ รวมทั้ง 2 กลุ่ม

4.10 ผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ 61

4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ 62
ระหว่างกลุ่ม 005 และกลุ่ม 009

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมาย วัตถุประสงค์และสิ่งที่ประเมิน	17
2.2	รูปแบบของเป้าหมายการประเมิน	19
2.3	บทบาทของการประเมิน	21
2.4	ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการประเมิน	23
2.5	คุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่	35

DPU

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญาและทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังปรากฏในมาตราต่างๆดังนี้ มาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนและบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และมาตรา 24(4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) และในการจัดการศึกษาครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ตามมาตรฐานที่ 3 ที่มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และมาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดนเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548) และหน้าที่สำคัญของสถาบันการศึกษาคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม การให้การศึกษาจึงเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและมีความสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม มีเจตคติที่ดี มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพื่อเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติสืบไป อาจารย์ที่สอนหนังสือในระดับมหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อาจารย์ทุกท่านต่างมีความใฝ่ฝันที่จะสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหัวใจของการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร ที่ไหน และอย่างไร (สุชาดา บวรกิติวงศ์, 2544)

มาตรฐานสำคัญในการสอนของครูมืออาชีพ คือ การแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับตัวผู้เรียน รู้ว่าทักษะความรู้อะไรที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้ประเภทใดที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและรู้วิธีประเมินผลการเรียนรู้ว่าควรมีเกณฑ์และมาตรฐานอย่างไร (Beerens, 2000) การบรรลุถึงมาตรฐานดังกล่าว ครูต้องมีประสบการณ์พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูต้องฝึกใฝ่ สนในที่จะเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ในปัจจุบันเชื่อว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้เทคนิควิธีการพัฒนางาน โดยลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติให้แคบลง ทำให้ครูสามารถนำหลักการสอน การวัดและการประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธภาพและประสิทธิผล

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนได้นั้นต้องเริ่มด้วยการศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละคนว่ามีปัญหาหรือข้อบกพร่องอย่างไร ปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร ครูสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลมาอธิบายและหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ เมื่อเริ่มปีการศึกษาใหม่ที่ครูและผู้เรียนต้องปรับตัวเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน การเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากการทำการบ้านจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ครูได้ข้อมูลในการวินิจฉัยผู้เรียนเพื่อการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม การเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทำได้หลายวิธีซึ่งการประเมินผลระหว่างการเรียน (Formative Evaluation) และการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสนองเป้าหมายการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545)

การประเมินผลระหว่างการเรียนหรือการวัดผลประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้สำหรับการเรียนรู้แต่ละบทหรือแต่ละหน่วย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาสาสตร์และเทคโนโลยี, 2546: 15) ซึ่งโดยทั่วไปมักจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัด แบบทดสอบที่สร้างขึ้นอย่างครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และมีความเที่ยงตรงจะให้ข้อมูลเป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนได้ระดับหนึ่ง ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สามารถวัดได้จากการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งผู้สอนต้องสังเกต และมีข้อมูลครบถ้วน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ (วินัย ดำสุวรรณ, 2545)

สำหรับวิชาเศรษฐศาสตร์มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ และเป็นวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์และสถิติ และมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ในหน้าหนังสือพิมพ์จะมีตัวเลขสถิติของเศรษฐกิจแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงต่างๆ ไม่เว้นแต่ละวัน ดังนั้นวิชาเศรษฐศาสตร์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาอย่างเป็นระบบและมีความเข้าใจอย่างแท้จริงต้องมีการฝึกฝนโดยการทำแบบฝึกหัด จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและการดำเนินชีวิตได้ต่อไป(เชียง เภาชิต, 2555)

วิธีการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มีหลายวิธีการ วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจคือ การมอบหมายการบ้าน ซึ่ง “การบ้าน” ถือเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (กรมวิชาการ, 2539) และเป็นเครื่องมือหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากในการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการฝึกปฏิบัติ เตรียมความพร้อมในการเรียนอันนำไปสู่การขยายองค์ความรู้ (Tao et. Al., 2006; Cooper, 1989 cited in The Center for Public Education, 2007) อ้างถึงใน กันต์ฤทัย คลังพหล (2552) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบ้านได้แสดงข้อคิดเห็นมากมายถึงประโยชน์ของการบ้าน ซึ่งมีทั้งสนับสนุนและต่อต้านการบ้าน (Simplicio, 2005; Marzano, 2007) ผู้ที่สนับสนุนได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบ้านที่สำคัญไว้คือ 1) การบ้านสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ (e.g. Keith, et al., 1986; Keith & Cool, 1992; Keith & Keith, 1993; Trautwein et al., 2002; Keith, 2004; Diamond & Fine, 2004; Zimmerman & Kitsantas, 2005; Minotti, 2005; Trautwien, 2007; ธาราทิพย์ พุ่มชุมพล, 2549) 2) การบ้านเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลต่อจริยธรรมของนักเรียน (Hong et al., 2004; Cooper, 1989 cited in Cooper et al., 2006; Power et al., 2007) กันต์ฤทัย คลังพหล (2552)

จากความสำคัญของการทำการบ้านที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอีกทั้งยังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเพียรพยายาม มีวินัย มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทั้งทางวิชาการและมีความประพฤติที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยการประเมินผลระหว่างเรียนและประเมินผลสรุปรวม ซึ่งพิจารณาจากพฤติกรรมการทำการบ้านในวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายในการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษศาสตร์ธุรกิจในภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยการสังเกตและวัดพฤติกรรมการทำการบ้านของผู้เรียน และศึกษาพฤติกรรมย่อยในการทำการบ้านของนักศึกษาว่ามีความสัมพันธ์หรืออธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ได้หรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยดังนี้

1. เพื่อแจกแจงพฤติกรรมการทำการบ้านวิชาเศรษฐศาสตร์ของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ระหว่างกลุ่มเรียน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษา

4. เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์

5. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มเรียนที่ต่างกันมีพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ต่างกัน

2. พฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กัน

3. พฤติกรรมการทำการบ้าน เป็นตัวแปรที่มีความแปรปรวนร่วมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์

4. กลุ่มเรียนที่ต่างกันมีเจตคติต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจแตกต่างกัน

1.4 นิยามศัพท์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความรู้ของนักศึกษาที่เป็นผลรวมของคะแนนสอบกลางภาคและคะแนนสอบปลายภาค

พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมการทำการบ้านของผู้เรียนประกอบด้วยการส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน และความถูกต้องในการตอบคำถาม

การประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักศึกษา โดยการให้ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนดระหว่างภาคเรียนและผลสอบกลางภาค

การประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) หมายถึง การประเมินเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน โดยการรวบรวมคะแนนพฤติกรรมและคะแนนสอบปลายภาค

การบ้าน หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำนอกเหนือจากชั่วโมงเรียนแล้วมาส่งตามกำหนดเวลา หรือ มารายงานในชั้นเรียน โดยนักศึกษาใช้เวลาทำการบ้านนอกชั้นเรียนหรือทำที่บ้าน ซึ่งสามารถมอบหมายงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มได้

ทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ทักษะของผู้เรียนที่ประกอบด้วย ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการจัดการ และกระบวนการทำงานกลุ่ม

DPU

ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนประกอบด้วย (Bloom, 1971)

- ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge)
- ความเข้าใจ (Comprehend)
- การประยุกต์ (Application)
- การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้
- การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปเดิม เน้นโครงสร้างใหม่
- การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิด ประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 697 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรในการศึกษาคือ **พฤติกรรมการทำการบ้าน** ประกอบด้วย 3 พฤติกรรม คือ การส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน และความถูกต้องในการตอบคำถาม **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** ประกอบด้วย ผลรวมของคะแนนสอบกลางภาคและคะแนนสอบปลายภาค และ **ทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์** ประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการจัดการ และกระบวนการทำงานกลุ่ม

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้สอนนำไปพัฒนาผู้เรียนความเป็นระเบียบในการทำงาน ความมีวินัยตรงต่อเวลา และใฝ่เรียนรู้ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางการวิจัยในชั้นเรียน ในขั้นวิเคราะห์ผู้เรียนและการวินิจฉัยหาสาเหตุของปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ได้กรณีศึกษาและเอกสารประกอบการสอนที่เป็นแบบฝึกหัด สำหรับอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำไปปรับใช้ประกอบการเรียนการสอนในภาคการศึกษาต่อไปเพื่อทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการประเมินผลระหว่างเรียนและการประเมินผลสรุปรวม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการบ้าน

2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมิน

2.2.1 ทฤษฎีการประเมิน

2.2.2 การประเมินตามสภาพจริง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการบ้าน

2.1.1 ความหมายของการบ้าน

Good (1973) ได้กล่าวว่า การบ้านหมายถึงงานหรือแบบฝึกหัดที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้วและเป็นการฝึกทักษะการใช้กฎหรือสูตรต่างๆ

สำอาง สีหาพงษ์ และคณะ (2530) ให้ความหมายของการบ้านว่าเป็น กิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลาเรียนตามข้อที่กำหนดตกลงร่วมกัน ระหว่างครูกับนักเรียนหรือเป็นกิจกรรมที่นักเรียนคิดขึ้นเอง โดยความเห็นชอบของครูที่ส่งเสริมพัฒนาและเติมเต็มกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

กรมวิชาการ (2538) ให้ความหมายของการบ้านว่าเป็นกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำนอกเวลาเรียนตามข้อกำหนดที่ตกลงร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน หรืออาจเป็นกิจกรรมที่นักเรียนคิดขึ้นเองโดยความเห็นชอบของครู การบ้านจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและเติมให้กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่และบางครั้งยังเป็นการกำหนดประสบการณ์และความรู้ที่ไม่อาจหาได้ในชั้นเรียนหรืออีกนัยหนึ่งการเรียนรู้อาจอาศัยการบ้านเป็นหลัก ส่วนการเรียนในชั้นเรียนนั้นเป็นส่วนเสริมหรือเป็นเพียงการจัดระบบความรู้ที่ได้มานอกชั้นเรียนก็ได้ การบ้านที่กล่าวถึงจึงอาจครอบคลุมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่โรงเรียนและอาจสัมพันธ์กับงานบ้าน งานอาชีพของผู้ปกครองและงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ ทั้งที่โรงเรียนที่ชุมชนและที่อื่นๆ ซึ่งงานเหล่านี้ต้องเสริมทักษะและประสบการณ์ตามจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร

อรวรรณ ฉรงค์สรศักดิ์ (2533) ให้ความหมายของการบ้านว่าเป็นงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนนำไปทำที่บ้านหรือนอกเวลาเรียนตามปกติ เพื่อทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียนไปแล้วจากโรงเรียน ซึ่งจะเป็นการฝึกให้เกิดความชำนาญในวิชาที่เรียนไป นักเรียนได้คิด ค้นคว้าและทำด้วยตนเอง อันเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถให้กับนักเรียน

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ การบ้านจึงหมายถึงงานที่นักเรียนได้รับมอบหมายหรือเสนอโดยได้รับมอบหมายจากครูเพื่อทำด้วยตนเองนอกเวลาเรียนปกติ อาจเป็นแบบฝึกหัด การฝึกทักษะ การคิด การค้นคว้าหรือการปฏิบัติอื่นๆ ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ในเวลาเรียนเป็นไปได้สูงสุด

2.1.2 ความสำคัญของการบ้าน

การบ้านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน แต่การมอบหมายการบ้านต้องมีการวางแผนและประสานงานร่วมกันทุกฝ่ายอย่างมีระบบ โดยยึดความแตกต่างของนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อเสริมทักษะและประสบการณ์แก่นักเรียนให้ครบถ้วนตามจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด มีผลกระทบทางลบกับครูนักเรียนและผู้ปกครองน้อยที่สุด

เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเกิดได้ทุกเวลาและสถานที่ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน และไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ในแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยเฉพาะ อีกทั้งมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ปริมาณของเนื้อหาและเวลาในการเรียนรู้ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อมของนักเรียน เป็นต้น ดังนั้นการมอบหมายการบ้านให้นักเรียนจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเองเพิ่มเติมจากที่เรียนในชั้นเรียนมาแล้วหรือจากแหล่งอื่นเพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์อย่างกว้างขวางอันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ,กรมวิชาการ,2538: 1)

2.1.3 วัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน

Strang (1960) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้การบ้านไว้ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพยายาม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานอย่างอิสระและมีความรับผิดชอบ

2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียน นอกเหนือจากที่ได้รับในโรงเรียน

4. เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเนื้อหาให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้

Hilgard (1981) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการบ้านไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเสริมกระบวนการเรียนรู้ในแง่การทบทวนบทเรียน ฝึกทักษะและความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์

2. เพื่อช่วยเสริมประสบการณ์เรียนรู้ที่เรียนจากโรงเรียนให้กว้างขึ้น รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3. เพื่อช่วยกระตุ้นความคิดริเริ่ม ปลูกฝังนิสัยการทำงานด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ เกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่เรียนรู้ ทำให้กล้าตัดสินใจ

สำอาง สีหาพงษ์ และคณะ (2530) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้การบ้านไว้ ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3. เพื่อให้รู้จักตนเองเกี่ยวกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจและข้อบกพร่องในการเรียนวิชานั้นๆ

4. เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่เรียนรู้และทำให้กล้าตัดสินใจ

5. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

6. เพื่อให้มีนิสัยรักการทำงาน มีความรับผิดชอบและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาจึงสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการให้การบ้าน แบ่งเป็นเพื่อทบทวนความรู้เดิม เพื่อเตรียมบทเรียนใหม่ เพื่อการเพิ่มพูนความรู้และเพื่อการสรุปองค์ความรู้

2.1.4 ผลกระทบของการบ้าน

กรมวิชาการ (2538) ได้ทำการเสนอผลกระทบ ทั้งในเชิงบวกและลบของการทำการบ้านไว้ดังนี้

1. ผลกระทบในเชิงบวก

1.1 ผลกระทบต่อการเรียนแบบเฉียบพลัน

1) การจดจำในความรู้ต่างๆ จะดียิ่งขึ้น

2) เพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3) ส่งเสริมการคิดแบบมีวิจารณญาณ สร้างแนวคิดและกระบวนการในการรับข่าวสาร

4) การส่งเสริมหลักสูตรในการศึกษา

1.2 ผลกระทบต่อการเรียนแบบระยะยาว

1) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะใฝ่รู้เสมอ

2) ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

3) ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมและทักษะการเรียนที่ดีขึ้น

4) ทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม ค่านิยมและจริยธรรมที่ดีงาม

1.3 ผลกระทบด้านอื่นๆ

1) มีความมุ่งมั่นมากยิ่งขึ้น

2) มีวิจัยมากยิ่งขึ้น

3) มีความใฝ่รู้มากยิ่งขึ้น

4) สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น

1.4 ผลกระทบต่อผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมสร้างความพึงพอใจให้ผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ผลกระทบในเชิงลบ

2.1 สภาพอิ่มตัว

1) ไม่สนใจเนื้อหาในการเรียน

2) เกิดความเหนื่อยล้าทั้งกายและใจ

2.2 ปฏิเสธที่จะร่วมการใช้เวลาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

1) ความกดดันที่จะทำงานให้เสร็จและประพฤติตนไม่ดี

2) การรบกวนโดยผู้ปกครอง

3) ไม่เข้าใจในบทเรียนต่างๆ

2.3 การไม่ซื่อสัตย์

1) ลอกงานเพื่อน

2) เป็นภาระที่พึ่งพาผู้อื่น

2.4 เพิ่มช่องว่างระหว่างผู้ที่ประสบผลสำเร็จและประสบความล้มเหลว

ดังนั้น ผลกระทบของการบ้านจะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ สำหรับผลกระทบในเชิงบวกคือ ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรมและทักษะทางการเรียนที่ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้อย่างสม่ำเสมอและฝึกความมีระเบียบวินัย ส่วนผลกระทบในเชิงลบจะทำให้นักเรียนเกิดความอ่อนล้าทั้งกายและใน มีความกำดันที่จะทำงานให้เสร็จและเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียนที่ทำการบ้านสำเร็จและนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการทำการบ้าน

2.1.5 ประโยชน์ของการบ้าน

จากเอกสารเกี่ยวกับแนวทางการมอบหมายการบ้านให้นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2538: 9-10) ได้ระบุถึงประโยชน์ของการให้การบ้าน ดังนี้

ประโยชน์ต่อนักเรียน

1. ได้พัฒนาความคิดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. ได้สำรวจและพัฒนาตนเองในด้านความรอบรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจ
4. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. ปลูกฝังความมีระเบียบ ความรับผิดชอบและความเสียสละ

ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

1. ลดความวิตกกังวลในเรื่องความประพฤติ
2. ทราบพัฒนาการและข้อบกพร่องทางการเรียน
3. เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง

ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1. ช่วยเสริมให้แผนการสอนของครูเป็นระบบและครบถ้วน
2. เป็นเครื่องมือช่วยจำแนกความแตกต่างของนักเรียนเพื่อกำหนดวิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน
3. ทราบผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

จึงสรุปได้ว่า การบ้านจะเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง คือ ทำให้นักเรียนพัฒนาตนเองในด้านความรอบรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจและเป็นการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย การบ้านยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยครูจำแนกความแตกต่างของนักเรียนเพื่อกำหนดวิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและทำให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการของนักเรียนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน

2.1.6 ลักษณะการบ้านที่ดี

สุวรรณา เอี่ยมชีรางกูล (2528) ได้ประมวลแนวคิดที่สอดคล้องกับนักการศึกษาในเรื่องของลักษณะการบ้านที่ดี ดังนี้

1. มีความยากง่ายและปริมาณพอเหมาะกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เป็นงานที่นักเรียนได้เรียนรู้มาก่อนหรือมีความต่อเนื่องกับวิชาที่เรียนและเหมาะสมกับความรู้นักเรียน
3. มีลักษณะท้าทายเหมาะกับความสนใจของนักเรียน
4. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนพอใจมีความกระตือรือร้นที่จะทำ

กรมวิชาการ (2538) กำหนดลักษณะสำคัญของการบ้านที่ดี ดังนี้

1. ตรงตามหลักการ จุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร
2. สัมพันธ์และสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและแผนการเรียนการสอน
3. ชัดเจน ไม่มากและไม่ยากเกินไป สอดคล้องกับสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของนักเรียน
4. ยั่วยุและท้าทายความถนัด ความสามารถและความสนใจของนักเรียน
5. ส่งเสริมและพัฒนาการ ด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของนักเรียน
6. ใช้เวลาพอเหมาะกับวัยและความสามารถของนักเรียน

ตารางที่ 2.1 ลักษณะของการบ้านที่มอบหมาย (Cooper, 2001) แบ่งได้ดังต่อไปนี้

หมวดหลัก	หมวดย่อย
ปริมาณ	ความถี่ ความยาว
จุดประสงค์	มีจุดประสงค์ - การฝึกฝน - การเตรียมบทเรียนใหม่ - การขยายความรู้ - การสรุปองค์ความรู้ ไม่มีจุดประสงค์ - การสื่อสารของผู้เรียนและผู้ปกครอง - การสนองนโยบาย - การลงโทษ - การปฏิบัติสัมพันธ์
ทักษะที่นำมาใช้	- การเขียน - การอ่าน - การจดจำ
ระดับความเป็นเอกเทศ	- การทำเพียงลำพัง - การทำเป็นกลุ่ม
ความสมัครใจของผู้เรียน	- การบังคับ - การเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง - การสมัครใจ
การกำหนดส่ง	- ระยะยาว - ระยะสั้น
บริบททางสังคม	- การทำแบบอิสระตามลำพัง - การมีผู้ช่วย - การทำเป็นกลุ่ม

ดังนั้น ลักษณะของการบ้านที่ดีที่ครูให้กับนักเรียน จะต้องพิจารณาในเรื่องของปริมาณของการบ้าน จุดประสงค์ของการบ้าน ทักษะที่นำมาใช้ในการทำการบ้าน ลักษณะของการทำการบ้าน ความสมัครใจของผู้เรียนและกำหนดส่งการบ้าน

2.1.7 ประเภทของการบ้าน

ประเภทของการบ้านแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ตามที่ กรมวิชาการ(2538) กล่าวไว้ดังนี้

1. ประเภทเสริมความรู้ เช่นการศึกษาค้นคว้า การศึกษานอกสถานที่ การทำรายงานและทำแบบฝึกหัด
2. ประเภทเสริมการปฏิบัติ เช่น การทำชิ้นงาน การฝึกงาน การจัดนิทรรศการและการจัดป้ายนิเทศ
3. ประเภทให้ประโยชน์สาธารณะ เช่น การช่วยงานโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์

สรุปได้ว่า การบ้านแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ประเสริมความรู้ เสริมการปฏิบัติและการให้ประโยชน์สาธารณะ

2.1.8 หลักการให้การบ้าน

หลักการในการมอบหมายการบ้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2538: 6) คือ

1. ต้องจัดให้สัมพันธ์สอดคล้องกับรายวิชา กลุ่มวิชา และแผนการเรียนการสอน
2. ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
3. ต้องจัดให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน
4. ต้องไม่เพิ่มภาระให้ผู้ปกครองมากเกินไป
5. ต้องเป็นการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

ดังนั้น หลักในการให้การบ้าน จะต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของนักเรียนและชุมชน

2.1.9 กระบวนการมอบหมายการบ้าน

กระบวนการให้การบ้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, กรมวิชาการ, 2538: 7) มีดังนี้

1. การวางแผนร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ซึ่งควรดำเนินการดังนี้

   1) กำหนดนโยบายในการบริหารเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน

   2) กำหนดจุดประสงค์ในการดำเนินงานและแผนการเรียนการสอน เพื่อให้แนวทางการมอบหมายการบ้านมีความชัดเจนขึ้น

   3) สร้างความพร้อมด้านต่างๆ เช่น ความเข้าใจของครู การจัดคณะดำเนินงานประสานงานการสร้างความร่วมมือ

4) กำหนดแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้านระหว่างกลุ่มวิชาและภายในกลุ่มวิชาตลอดภาคเรียน เพื่อความเข้าใจร่วมกันในสัดส่วนของการบ้าน

5) มอบหมายครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการและตารางเวลาการบ้านของวิชาต่างๆ ให้ประสานสัมพันธ์กันตลอดภาคการเรียน

6) ติดตามประเมินผลการทำงานในการมอบหมายการบ้าน

2. การดำเนินการของครูในการมอบหมายการบ้าน

1) ศึกษาความแตกต่างและสภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น สติปัญญา ความสามารถและสภาพทั่วๆ ไปของครอบครัวและชุมชน เป็นต้น

2) ศึกษารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่ใช้ ความสำคัญของจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละคาบการสอน ความยากง่ายของจุดประสงค์ตลอดจนลักษณะวิชาที่มอบหมายการบ้านให้เหมาะสม

3) ทำความเข้าใจนักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์ คุณค่าและวิธีการเพื่อจูงใจให้นักเรียนทำการบ้านและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

4) ติดตาม ตรวจและแนะนำการบ้านและเอาใจใส่ในการเรียนรู้ของนักเรียน

5) ศึกษาจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข

6) สรุปผล การติดตาม ประเมินผลการบ้านของนักเรียนตลอดภาคเรียน

ดังนั้น กระบวนการในการให้การบ้านจะแบ่งเป็น 2 ขั้น ได้แก่ **ขั้นแรก**เป็นการวางแผนในการให้การบ้านจะต้องกำหนดนโยบาย เป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งเตรียมความพร้อมและมอบหมายแนวปฏิบัติผู้เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ **ขั้นที่สอง** คือ การดำเนินการในการให้การบ้านติดตาม ได้แก่ การทำความเข้าใจนักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์คุณค่าและวิธีการเพื่อจูงในให้นักเรียนทำการบ้าน ตรวจและแนะนำการบ้านและเอาใจใส่ในการเรียนรู้ของนักเรียนศึกษาจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขและสรุปผล การติดตาม ประเมินผลการบ้านของนักเรียนตลอดภาคเรียน

2.1.10 กระบวนการในการทำการบ้าน

กระบวนการทำงานของการบ้านแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนบ้านและชุมชนและส่วนชั้นเรียนซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดก็คือ ครูผู้สอนและผู้ปกครอง สำหรับส่วนชั้นเรียนครูจะเป็นผู้สอนบทเรียนเนื้อหาต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่จำเป็นต่อการนำไปทำการบ้าน นอกจากนี้ ผู้สอนยังได้ให้วิธีการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงองค์ความรู้เหล่านั้นไปสู่การบ้านและเมื่อผู้เรียนได้ส่งการบ้านคืนกลับมาให้แก่ผู้สอน นักเรียนแต่ละคนย่อมมีผลสะท้อนหลับที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ครูผู้สอนได้ทราบว่านักเรียนได้เข้าใจในเนื้อหาเพียงใดและสามารถนำการบ้านเหล่านั้นมาอภิปรายในชั้นเรียน ทางด้านตัวนักเรียนเองก็ได้นำเอางาน

ที่ได้รับมอบหมายกลับบ้าน ทั้งบ้านและชุมชนก็จะมีส่วนร่วมและส่งผลต่อการบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการที่กิจกรรมอื่นๆ ได้ดึงเอาเวลาทำการบ้านของผู้เรียนไป สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานหรือแม้กระทั่งบุคคลอื่นที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน ศักยภาพของผู้เรียนและความแตกต่างอื่นๆ และเนื้อหาของวิชานั้นๆ ก็มีส่วนสำคัญที่มีผลต่อการบ้าน

ดังนั้น กระบวนการทำงานของการบ้านแบ่งเป็นส่วนบ้านและส่วนชั้นเรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดก็คือ ครูผู้สอนและผู้ปกครอง ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนบทเรียนเนื้อหาต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่จำเป็นต่อการนำไปทำการบ้านและยังได้ให้วิธีการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงองค์ความรู้เหล่านั้นไปสู่การบ้าน ส่วนผู้ปกครองต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน

2.1.11 หลักในการตรวจการบ้าน

ละเมียด ลิมอักษร (2505: 238-239 อ้างถึงใน เพชรรัตน์ สัมภวะผล, 2540: 43) เสนอแนะการตรวจการบ้าน ที่ดีไว้ สรุปได้ว่า

1. ตรวจด้วยความสนใจและความตั้งใจ
2. ตรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วน แต่ไม่ควรแก้ทุกตอนเพราะอาจทำให้นักเรียนท้อใจที่เห็นที่ผิดมากๆ หรือเกิดความสับสนอ่านไม่รู้เรื่อง
3. การแก้ ควรตกลงกับนักเรียนก่อนว่าเครื่องหมายแต่ละอย่างหมายความว่าอย่างไร เช่น เครื่องหมายวงกลมล้อมรอบคำ หมายความว่าคำนั้นผิด
4. เมื่อตรวจแก้และส่งงานกลับไปแล้ว ควรจัดเวลาให้นักเรียนเข้ามาหาครูเพื่อซักถามข้อสงสัยต่างๆ ได้
5. ควรตรวจงานด้วยตนเองและพิจารณาในด้านความสะอาด เรียบร้อย ความตั้งใจ ความประณีต
6. ไม่ควรเก็บงานนักเรียนไว้นานจนนักเรียนหมดความสนใจ
7. ให้นักเรียนแก้งานที่ถูกต้องส่งทุกครั้ง
8. รวบรวมข้อบกพร่องหรือสิ่งที่นักเรียนทำผิดรวมกันไว้ แล้วนำขึ้นมาอธิบายบนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนทั้งชั้นเข้าใจ
9. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในการตรวจแก้งานของครูเพื่อให้เห็นคุณค่าของการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ
10. การตรวจแก้งานจะไม่เกิดคุณค่าแต่อย่างใด ถ้านักเรียนยังทำผิดอยู่อย่างเดิม ครูจึงต้องพยายามให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด
11. ให้คะแนนหรือให้คำพูดติชม เช่น ดีมาก ดี แต่ควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายว่า คะแนนหรือคำติชมนั้น มีเพื่อให้นักเรียนรู้ระดับงานของตน

สรุปได้ว่า หลักในการตรวจการบ้าน คือ ครูควรตรวจงานด้วยตนเองและพิจารณาในด้านความถูกต้องด้านความสะอาดเรียบร้อยและความตั้งใจ เมื่อตรวจแก้และส่งงานกลับไปแล้ว ควรจัดเวลาให้นักเรียนเข้ามาหาครูเพื่อซักถามข้อสงสัยต่างๆ ได้ รวมทั้งมีการให้คะแนนหรือคำพูดติชม เพื่อให้นักเรียนรู้ระดับงานของตน

2.1.12 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบ้าน

การมอบหมายการบ้านให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่นักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย มิใช่เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนฝ่ายเดียว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบ้านมีทั้งหมด 4 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีบทบาท (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2538: 11) ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ตลอดจนสนับสนุนให้กำลังใจและติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับการบ้าน

2. ครูผู้สอน ปฏิบัติตามแนวนโยบายการมอบหมายการบ้านที่กำหนดและวางแผนร่วมกัน เพื่อให้การบ้านเป็นส่วนหนึ่งในแผนการเรียนการสอนของโรงเรียน เสริมสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน แนะนำแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ชี้แจงแนวทางการทำการบ้านและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนตลอดจนปฏิบัติตามกระบวนการในการมอบหมายการบ้านอย่างเหมาะสม

3. นักเรียน ทำการบ้านด้ายตนเองหรือทำร่วมกับกลุ่มตามที่กำหนดให้เสร็จทันเวลา แสวงหาความรู้และแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ

4. ผู้ปกครอง สนับสนุนให้กำลังใจและความร่วมมือในการติดตามการทำการบ้านของนักเรียน

สรุปได้ว่า การมอบหมายการบ้านให้เกิดประโยชน์อย่างแม้จริงแก่นักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

2.1.13 ข้อคำนึงในการมอบหมายการบ้าน

ในการมอบหมายการบ้าน อาจจะประสบปัญหาต่างๆ เช่น ขาดการประสานงานระหว่างครู การบ้านยาก มากหรือน้อยเกินไป นักเรียนเกิดความวิตกกังวลเบื่อหน่ายการเรียนและหนีเรียน ทำให้ผู้ปกครองเดือดร้อนและขาดแหล่งการศึกษาค้นคว้า เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการมอบหมายการบ้าน โรงเรียนและครู ควรคำนึงถึงแนวปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2538: 13) ดังต่อไปนี้

1. ควรยึดหลักการและกระบวนการตามที่กำหนดในหนังสือแนวทางการมอบหมายการบ้านของกรมวิชาการ

2. ควรหลีกเลี่ยงการใช้การบ้านเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน

3. ควรกำหนดปริมาณ ความยากง่ายให้พอเหมาะกับสภาพและพื้นฐานของนักเรียน โดยไม่จำเป็นต้องให้เท่ากันทุกคนและต้องชัดเจน

4. ควรหลีกเลี่ยงการใช้การบ้านเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาการสอนไม่จบหลักสูตร

5. ควรอำนวยความสะอวกและเตรียมการส่วนหน้า สำหรับการบ้านที่ต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์

6. ควรจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของการบ้าน

7. ควรสร้างเสริมการบ้านให้มีลักษณะยั่วยุและท้าทาย ความถนัด ความสามารถและความสนใจของนักเรียน

8. ควรมอบหมายการบ้านหลายรูปแบบและไม่ซ้ำซาก
9. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดการบ้าน
10. ควรหลีกเลี่ยงการใช้การบ้านเป็นเครื่องมือในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่าในการมอบหมายการบ้าน โรงเรียนและครูจะต้องคำนึงถึงตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการของการบ้าน ได้แก่ ลักษณะของการบ้าน ผู้เกี่ยวข้องทั้งส่วนชั้นเรียนและส่วนบ้าน การติดตามการบ้าน ผลลัพธ์จาการบ้าน ระดับชั้น เนื้อหาวิชาและลักษณะของผู้เรียน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการมอบหมายการบ้าน ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการของการบ้าน

ลักษณะงาน	ส่วนชั้นเรียน	ส่วนบ้านและชุมชน	การติดตามงาน	ผลลัพธ์	อื่นๆ
- ปริมาณ - จุดประสงค์ - ทักษะที่นำมาใช้ - ระดับความเป็นเอกเทศ - ความสมัครใจของผู้เรียน - กำหนดส่ง - สภาพทางสังคม	- การเตรียมอุปกรณ์ - ผู้สอน	- ตัวแบ่งเวลาของนักเรียน - สภาพแวดล้อมของบ้าน	- การสะท้อนกลับ - การทดสอบในเนื้อหาดังกล่าว - การอภิปรายในชั้นเรียน	- สมรรถนะและความเสร็จสมบูรณ์ของงาน - ผลกระทบในเชิงบวก - ผลกระทบในเชิงลบ	- ลักษณะของเด็ก - เนื้อหาวิชา - ระดับชั้น

ที่มา : จากหนังสือ The battle over homework: common ground for administrators, teachers and parents ของ Harris Cooper (2001) อ้างถึงใน ธาราทิพย์ พุ่มชุมชน(2549)

2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมิน

2.2.1 ทฤษฎีการประเมิน

การประเมินเกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคม การประเมินในแต่ละครั้งจึงอาจมีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ บทบาทที่แตกต่างกันไปตามสภาวะแวดล้อมของการประเมิน ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการประเมินประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคคล และการเมือง ซึ่งนักประเมินจะต้องรับรู้และทำความเข้าใจเพื่อให้การประเมินบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์

ระบบสังคม (social system) ประกอบด้วย สถาบันต่างๆ ที่มีบทบาทต่างๆ กัน แต่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนาร่วมกันของระบบสังคมนั้น โดยแต่ละสถาบันประกอบด้วยองค์กรซึ่งเป็นที่รวมของกลุ่มบุคคลที่มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ต่างๆ กัน มีความสัมพันธ์และร่วมมือกัน อย่างมีระบบแบบแผน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้มา ซึ่งความสำคัญและอำนาจขององค์กร แต่ละสถาบัน/องค์กรในระบบสังคมนั้นย่อมมี คุณค่า (value) อันเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปที่ผู้บริหารและสมาชิกต่างพยายามพัฒนาคุณค่าของสถาบัน/องค์กรอย่างต่อเนื่อง ในฐานะเป็นส่วนหนึ่ง ของคุณค่าทางสังคม และการแสวงหาอำนาจของสังคมโดยส่วนรวม

การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งทางสังคม (social process) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ (objective) หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินเพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมาย (goal) ของการพัฒนาคุณค่าและอำนาจของสถาบัน/องค์กรและสังคมโดยส่วนรวม การประเมินจึงเป็นส่วนหนึ่งในกลไกของการพัฒนาอำนาจทางการเมืองและสังคม กิจกรรมประเมินจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบุคคล (human factors) และปัจจัยด้านการเมือง (political factors) ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน/องค์กรของสังคมนั้น

2.2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการประเมิน

นักประเมินจึงมีบทบาท (Role) สำคัญในการทำความเข้าใจบริบทของการเมือง ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง ถ้าการประเมินประสบความสำเร็จ การประเมินนั้นจะต้องก่อให้เกิดผลแห่งความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมและผลที่ได้รับบรรลุเป้าหมายแห่งการพัฒนาคุณค่าของสถาบัน/องค์กรและสังคมนั้นๆจากทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาสร้างโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และสิ่งที่ประเมินได้ดังภาพที่ 2.1

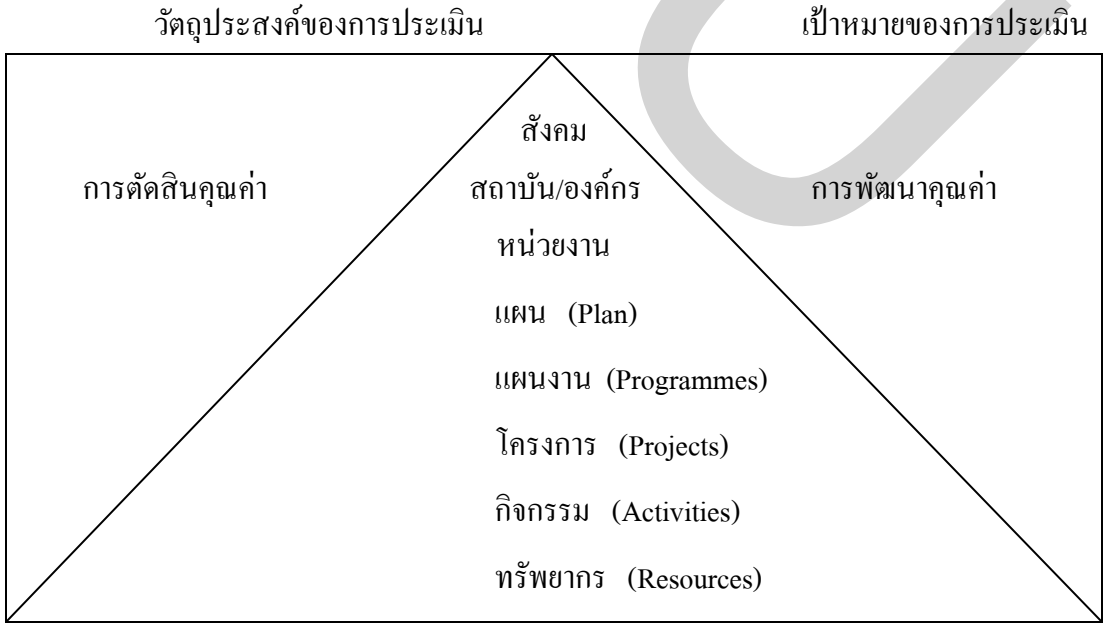

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และสิ่งที่ประเมิน

วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมิน สิ่งที่ต้องการประเมินอาจมีระดับที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทรัพยากร กิจกรรม โครงการ แผนงาน แผน หน่วยงาน สถาบัน/องค์กร และสังคม ซึ่งเป็นระดับสูงสุด โดยมีเป้าหมายของการประเมิน คือ การพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ดังนั้นเป้าหมายสูงสุดของการประเมิน จึงอยู่ที่การพัฒนาสังคม โมเดล เป้าหมาย วัตถุประสงค์และวัตถุของการประเมิน มีมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึง สิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้น หรือสิ่งที่ต้องจัดทำให้ปรากฏ วัตถุประสงค์ของการประเมินจึงเป็นสิ่งที่ต้องการทำให้ปรากฏในการประเมิน ซึ่งได้แก่ “การติดสินคุณค่า” ของวัตถุของการประเมิน

สิ่งที่ต้องการประเมิน (Object of evaluation) เป็นสิ่งที่นักประเมินมุ่งตัดสินคุณค่าซึ่งมีอยู่หลายระดับ แต่ละระดับมีความสัมพันธ์และเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน โดยมุ่งไปสู่สิ่งสูงสุดสิ่งเดียวกันคือสังคม เริ่มตั้งแต่ ทรัพยากร กิจกรรม โครงการ แผนงาน แผนหน่วยงาน สถาบัน/องค์กร และสังคม

เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย (Goal) หมายถึง สิ่งที่เป็นจุดหมายปลายทางของการดำเนินงาน เป้าหมายของการประเมินจึงเป็นสิ่งที่เป็นจุดหมายปลายทางของการประเมิน คือ “การพัฒนาคุณค่า” ของสิ่งที่ต้องการประเมิน ดังนั้นการทราบคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน เป็นเพียงเส้นทางสู่จุดหมายของการปรับปรุงและ/หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณค่าของสิ่งนั้นให้ดียิ่งขึ้นไป

จากภาพที่ 2.1 สามารถนำมาตั้งสมมุติฐานต่างๆ เพื่อการทดสอบได้ เช่น

(1) การประเมินเป็นกลไกของการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่ประเมินจากส่วนย่อย ซึ่งสะสมเป็นคุณค่าของส่วนใหญ่ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนาร่วมกันของสังคม

(2) กิจกรรมการประเมินจะบรรลุเป้าหมายของสังคมอย่างแท้จริง จึงควรมีการวิเคราะห์และติดตามเป้าหมายที่พึงปรารถนาร่วมกันของสมาชิกในสังคม และปัญหาทางสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการประเมินที่มุ่งพัฒนานโยบายและการดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายที่เป็นความต้องการที่แท้จริงของสังคมนั้นๆ

(3) การประเมินควรมีเป้าหมายเพื่อการชี้นำ เปลี่ยนแปลง และพัฒนาสังคมที่เหมาะสมในอนาคต มากกว่าการชี้จุดเด่นและจุดด้อยของการพัฒนาที่ผ่านมาในอดีต รูปแบบของเป้าหมายของการประเมินดังภาพที่ 2.2

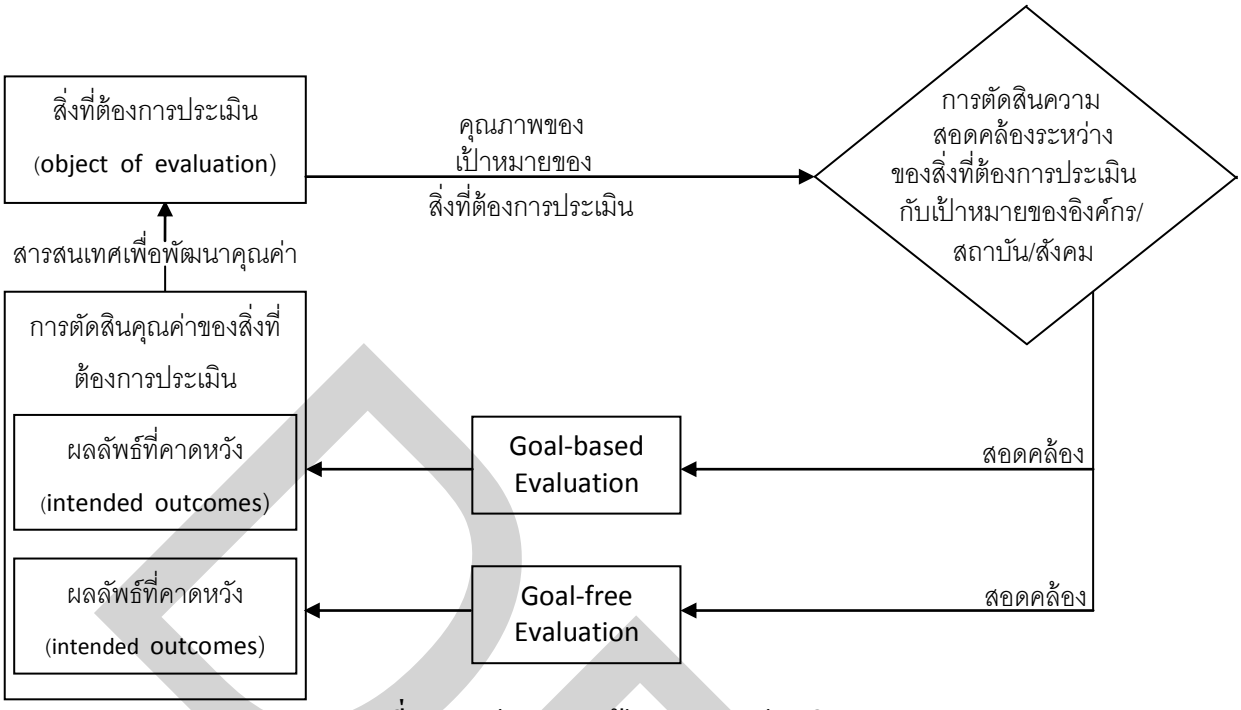

ภาพที่ 2.2 รูปแบบของเป้าหมายการประเมิน

จากภาพที่ 2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินใดก็ตามอยู่ที่การมุ่งตัดสินคุณค่าของสิ่งที่นำมาทำการประเมิน (worth and value of the object) เพื่อเป็นแนวทางสู่การพัฒนาคุณค่าขององค์กร/สถาบันและสังคม นักประเมินจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบคุณภาพของเป้าหมายของสิ่งที่นำมาประเมินเสียก่อนว่า มีความสอดคล้องกับเป้าหมายทางคุณค่าขององค์กร/สถาบัน/สังคมหรือไม่ ซึ่งผลการตรวจสอบจะเป็นแนวทางสู่การกำหนดรูปแบบของการตีคุณค่าของสิ่งที่นำมาประเมินว่าควรจะทำการประเมินแบบอิงเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของสิ่งที่นำมาประเมิน (goal-based evaluation) โดยการตีคุณค่าของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามที่คาดหวัง (intended outcomes) หรือการประเมินแบบไม่อิงเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของสิ่งที่นำมาประเมิน (goal-free evaluation) โดยการตีคุณค่าของผลลัพธ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจริง (actual out-comes) ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์ที่คาดหวังและผลลัพธ์ที่ไม่ได้คาดหวัง เช่น ผลกระทบต่างๆ อันอาจเป็นทั้งผลพลอยได้และผลพลอยเสีย เป็นต้น

โมเดลดังกล่าวเสนอคำอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินใดๆ ก็ตามอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่นำมาประเมินว่ามีคุณค่าเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางสู่การพัฒนาคุณค่าของสิ่งนั้น สิ่งที่นำมาประเมินอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของหรือสิ่งที่มีชีวิต เช่น โครงการ แผนงาน นโยบาย หลักสูตรการสอน ทรัพยากร อันประกอบด้วยอาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร เจ้าหน้าที่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร เป็นต้น หรืออาจกล่าวให้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นว่า สิ่งที่มุ่งประเมินโดยทั่วๆ ไปอาจเป็นโครงการทางสังคมต่างๆ โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โครงการพิเศษทางการศึกษา หลักสูตรวิชาต่างๆ ในแต่ละระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการสอน คุณภาพของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นต้น

ก่อนการกำหนดรูปแบบสำหรับการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่นำมาประเมิน นักประเมินควรทำการวิเคราะห์คุณภาพของเป้าหมายของสิ่งที่นำมาประเมินเสียก่อนว่า เป้าหมายของสิ่งนั้นมีความเหมาะสมเพียงใด ในการวิเคราะห์ว่าเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสมเพียงใดนั้น วิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ คือ การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการกับเป้าหมายที่ควรจะเป็นตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับบริการ(primary needs) หรือตรวจสอบกับเป้าหมายที่โครงการนั้นต้องการส่งผลไปถึงตามความต้องการของเจ้าของโครงการหรือ ผู้ให้บริการ (secondary needs) ถ้าเป้าหมายทั้งสองมีความสอดคล้องกันก็น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งถึงความเหมาะสมของเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการนั้นแต่ถ้ามีความแตกต่างกันมากก็น่าจะเป็นการบอกได้อย่างหนึ่งถึงความไม่เหมาะสมของเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการ

คุณภาพของเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการจะเป็นปัจจัยเบื้องต้น (input) ตัวหนึ่งที่เข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบของเป้าหมายของการประเมิน นั้น ภายใต้สภาพแวดล้อมหรือสภาวะที่เป็นอยู่ถ้าเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสม เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการประเมินจึงควรกำหนดให้สอดคล้องกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือการตัดสินคุณค่าของโครงการหนึ่งน่าจะขึ้นอยู่กับการเปรียบเทียบผลของโครงการ กับผลที่คาดหวังตามเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งเรียกการประเมินนี้ว่า “goal-based evaluation” แต่ถ้าเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการได้กำหนดไว้อย่างไม่เหมาะสม อาจจะได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าถ้าผู้ประเมินกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นไปตามเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ นักประเมินไม่จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือการตัดสินคุณค่าของโครงการควรเน้นที่การตีค่าของผลทั้งหมดที่เกิดขึ้น (actual outcomes) จากโครงการ ซึ่งเรียกว่า “goal-free evaluation” อันประกอบด้วยการประเมินผลที่คาดหวังตามเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ และผลที่มิได้คาดหวัง จะช่วยทำให้เห็นข้อบกพร่องที่เกิดจาก “goal-based evaluation” ได้ชัดเจนขึ้น จากโมเดลสามารถนำมาตั้งสมมุติฐานเพื่อการทดสอบต่างๆ กันได้ เช่น

(1) ในการวางแผนโครงการ ถ้าผู้พัฒนาโครงการมีการประเมินปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ต้องการแก้ไข (Needs Assessment) เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายของโครงการ การประเมินปัญหาดังกล่าวน่าจะใช้เป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งถึงความเหมาะสมของการกำหนดเป้าหมายของโครงการได้

(2) การดำเนินโครงการที่ได้ผลตามเป้าหมาย/ วัตถุประสงค์ของโครงการ ถือว่าเป็นความสำเร็จเบื้องต้น ความสำเร็จขั้นสูงอยู่ที่การก่อให้เกิดผลที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงขององค์กร/สถาบัน หรือสังคม

(3) ถ้าเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการถูกกำหนดขึ้นมาอย่างมีคุณภาพ goal-based evaluation และ goal-free evaluation น่าจะเป็นสิ่งเดียวกันได้

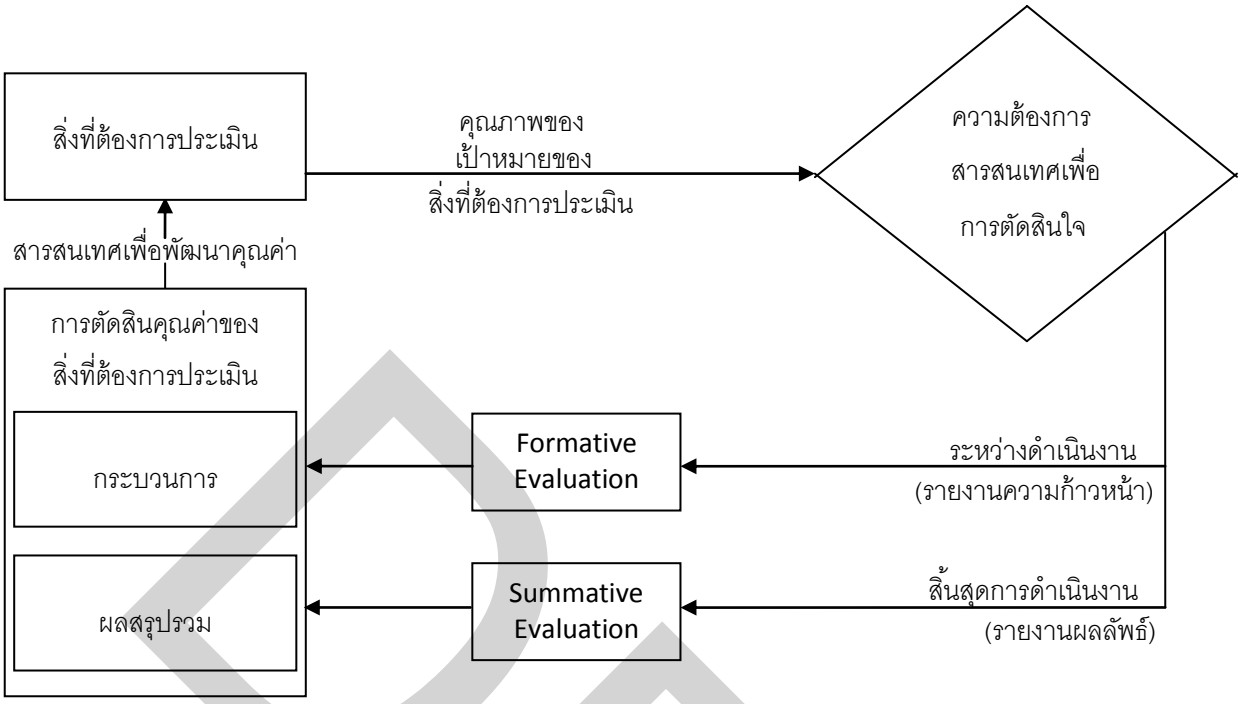

ภาพที่ 2.3 บทบาทของการประเมิน

2.2.1.2 บทบาทของการประเมิน

ลักษณะความต้องการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นตัวกำหนดบทบาทของการประเมิน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นบทบาทที่สำคัญได้ 2 บทบาท คือ การเสนอสารสนเทศระหว่างการดำเนินงาน (Formative) และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (Summative) ในระหว่างการดำเนินงาน การประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) จะมีบทบาทของการตัดสินคุณค่าของกระบวนการ เพื่อเสนอสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และเพื่อเป็นแนวทางสู่การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้มีความเหมาะสม แต่เมื่อโครงการได้สิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว การประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) จะมีบทบาทของการตัดสินคุณค่าของผลที่ได้รับเพื่อเสนอสารสนเทศเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการ และเพื่อเป็นแนวทางสู่การตัดสินใจ ยุติ-ปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาโครงการให้มีความเหมาะสมต่อไป

จากภาพที่ 2.3 เสนอคำอธิบายเกี่ยวกับบทบาทของการประเมินว่ากิจกรรมการประเมินใด ๆ ก็ตามมีบทบาทที่สำคัญอยู่ 2 ลักษณะ คือบทบาทของการประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) และบทบาทของการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) ซึ่งบทบาททั้งสองนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารว่ามีจุดประสงค์ของการตัดสินใจแบบใด? ระหว่างการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงกลไก หรือส่วนประกอบของโครงการ เช่น ทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และการตัดสินใจเกี่ยวกับผลสรุปรวมของโครงการ เช่น โครงการก่อให้เกิดผลอะไรสมควรยุติหรือสนับสนุนโครงการต่อไปหรือไม่ เป็นต้น

การประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) เป็นกิจกรรมของการติดตามดูแลและตัดสินคุณค่าของการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทที่สำคัญในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยปรับปรุงทรัพยากร/กลไกการดำเนินงาน และพัฒนาการปฏิบัติงานในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ (Formative Evaluation) และบทบาทของการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) ซึ่งบทบาททั้งสองนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารว่ามีจุดประสงค์ของการตัดสินใจแบบใด ระหว่างการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงกลไก หรือส่วนประกอบของโครงการ เช่น ทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และการตัดสินใจเกี่ยวกับผลสรุปรวมของโครงการ เช่น โครงการก่อให้เกิดผลอะไรสมควรยุติหรือสนับสนุนโครงการต่อไปหรือไม่ เป็นต้น

การประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) เป็นกิจกรรมของการติดตามดูแลและตัดสินคุณค่าของการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทที่สำคัญในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยปรับปรุงทรัพยากร/กลไกการดำเนินงาน และพัฒนาการปฏิบัติงานในระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ (improvement-oriented) การประเมินกระบวนการจึงเน้นการประเมินที่ตอบคำถามที่สำคัญคือ การดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคใดเกิดขึ้นบ้าง (implementation evaluation) และผลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนงานหรือไม่เพียงใด (progress evaluation) การเขียนรายงานการประเมินจึงควรเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทรัพยากร/กลไกการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) โดยทั่วไปเป็นการสรุปในเชิงสาเหตุถึงคุณค่าของผลของโครงการหลังจากที่โครงการได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงมีบทบาทในการให้ข้อสรุป (conclusion-oriented) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการ การเขียนรายงานการประเมินจึงควรเน้นการลงข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการและผลลัพธ์ที่ได้

จากบทบาทของการประเมินดังกล่าว การประเมินจึงสามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น

- ด้านการบริหาร (administrative) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือของผู้บริหารสำหรับการติดตาม กำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ
- ด้านจิตวิทยา (psychological) สามารถใช้การประเมินเป็นกลยุทธ์สำหรับการกระตุ้นเร้าความสนใจ และสร้างความตื่นตัวให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- ด้านรัฐสังคม (Sociopolitical) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (accountability) ตลอดจนสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างแรงสนับสนุนจากสาธารณะ

จากภาพที่ 2.3 สามารถนำมาตั้งเป็นสมมุติฐานต่างๆ เพื่อการทดสอบ เช่น

(1) Formative Evaluation มีความสอดคล้องกับปรัชญา และเป้าหมายของการประเมินได้ดีกว่า Summative Evaluation

(2) ถึงแม้ Formative และ Summative Evaluation จะมีบทบาทต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์สนับสนุนซึ่งกันและกัน ถ้ามีการทำ Formative Evaluation จะช่วย Summative Evaluation ให้สามารถสรุปผลได้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น

(3) โครงการที่จัดให้บริการมาเป็นเวลานานติดต่อกัน ควรเน้น Summative Evaluation มากกว่า Formative Evaluation

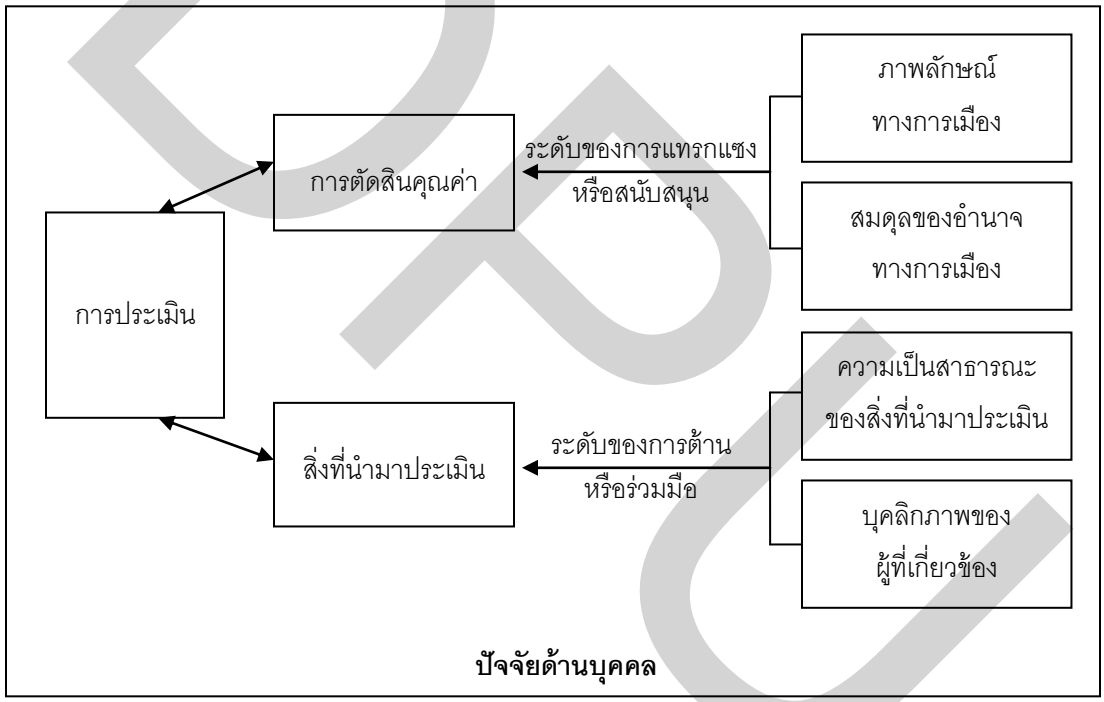

ภาพที่ 2.4 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการประเมิน

2.2.1.3 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการประเมิน

ในฐานะที่การประเมินเป็นกลไกอย่างหนึ่งของการพัฒนาสังคม การประเมินจึงมีปฏิสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลากับปัจจัยด้านการเมือง (political factor) และปัจจัยด้านบุคคล (human factor) ซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในสังคมการเมืองนั้น ปัจจัยทั้งสองจะเข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมินเพียงไร ขึ้นกับบริบทของการเมืองและบุคลิกภาพของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยด้านการเมือง ความคาดหวังของผลการประเมินที่มีต่อภาพลักษณ์ทางการเมือง และความสมดุลของอำนาจทางการเมืองจะเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดระดับของการสนับสนุนหรือแทรกแซงของอิทธิพลทางการเมืองต่อกิจกรรมการประเมิน เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยด้านบุคคลโลกทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และลักษณะความเป็นสาธารณะของสิ่งที่ประเมินด้านระดับของการเป็นส่วนรวม/ส่วนตัวจะเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดระดับความร่วมมือหรือการต่อต้านกิจกรรมการประเมิน ถ้านักประเมินละเลยต่อการพิจารณาปัจจัยดังกล่าว และมิได้เตรียมรับสถานการณ์อย่างเหมาะสม จะยังผลให้การประเมินนั้นไม่สามารถสะท้อนคุณค่าของสิ่งที่ประเมินตามความเป็นจริง

ในระบบสังคมใด ๆ มนุษย์และการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ในฐานะที่การประเมินเป็นกลไกอย่างหนึ่งของการพัฒนาสังคมจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงอิทธิพลจากปัจจัยเกี่ยวกับมนุษย์และการเมืองไปได้ ถ้านักประเมินละเลยและขาดความพร้อมที่จะเผชิญกับปัจจัยดังกล่าวจะทำให้บทบาทของการประเมินในด้านของการพัฒนาสังคมขาดความเหมาะสมได้

มนุษย์มีธรรมชาติของการต่อต้านการประเมินอยู่ไม่มากก็น้อย กระแสการต่อต้านจะรุนแรงขึ้น ถ้าการประเมินนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนบุคคลมากกว่าส่วนรวม แม้ทุกคนจะสามารถเข้าใจได้ว่าเป้าหมายสำคัญของการประเมินคือการพัฒนา แต่การประเมินก่อให้เกิดการตัดสินคุณค่าอันมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์/ผลประโยชน์ของบุคคล/กลุ่มบุคคลได้ ซึ่งมนุษย์มีความอดทนต่อผลกระทบนี้ได้มากน้อยแตกต่างกัน อาจจำแนกบุคคลออกเป็นกลุ่มทั่ว ๆ ไปได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่นิยมการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีแนวโน้มที่จะเห็นคุณค่าของการประเมิน ค่อนข้างที่จะให้การสนับสนุนการประเมินทุกเมื่อ 2) กลุ่มที่ไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะต่อต้านการประเมิน เพื่อรักษาสถานภาพเดิมที่เป็นอยู่ และ 3) กลุ่มที่อยู่ระหว่างกลุ่มทั้งสอง มีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ทั้ง 2 ลักษณะ ที่กล่าวมาคืออาจจะสนับสนุนหรือต่อต้าน ขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพแวดล้อม เช่น ลักษณะความเป็นสาธารณะของสิ่งที่ประเมิน การคาดหวังถึงผลกระทบจากการประเมินที่อาจเกิดขึ้นกับตน เป็นต้น

นอกจากปัจจัยด้านบุคคลแล้ว สิ่งแวดล้อมทางการเมืองก็เข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมินเช่นเดียวกัน เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของมนุษย์ต่างมีความต้องการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เป้าหมายจึงควรมีความชัดเจน เพื่อให้สามารถหามาตรการดำเนินงานที่สามารถส่งผลให้เดินทางไปถึงจุดมุ่งหมายปลายทางนั้นได้โดยไม่หลงทาง ในขณะเดียวกันการกำหนดเป้าหมายจะต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับคุณค่าที่ต้องการประเมิน มีการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องการ จึงต้องอาศัยหลักการตัดสินใจทางการเมือง เพื่อจัดสรรปันส่วนทรัพยากรของการดำเนินงาน ตามสัดส่วนที่เหมาะสมตามลำดับความสำคัญนั้นๆ

การประเมินซึ่งเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการตัดสินคุณค่าของการดำเนินงาน จึงมีความผูกพันใกล้ชิดกับการตัดสินใจจัดสรรทางการเมือง เนื่องจากผลการประเมินจัดว่าเป็นข้อมูลอย่างหนึ่งร่วมกับปัจจัยอื่นๆ อีกหลายอย่างที่เข้าสู่สังเวียนการเมือง สำหรับการเสนอแนะและเจรจาต่อรองและนำไปสู่การตัดสินใจ นอกจากนี้ธรรมชาติของการประเมินเองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการเมือง เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกโครงการขึ้นมาประเมินการกำหนดประเด็นของการประเมิน การเลือกยุทธวิธีการหาข้อมูล เกณฑ์การตัดสินผล ตลอดจนกำหนดตัวผู้ประเมิน เป็นต้น

เนื่องจากผลการประเมินมีความผูกพันกับการได้-เสียจึงมักจะมีปัจจัยจากภายนอกที่พยายามเข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมิน (ทั้งผู้ประเมิน และผลการประเมิน) ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โดยอาจจะเข้ามาสนับสนุน/ขัดขวางหรือพยายามเปิดเผย/บิดเบือนข้อเท็จจริง เป็นต้น การเมืองในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินจึงเกิดขึ้น

การเมืองของการประเมิน หมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินไม่ทางใดก็ทางหนึ่งพยายามสร้างอิทธิพลหรือเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการประเมิน เพื่อให้การดำเนินงานหรือผลการประเมินเป็นไปในทิศทางที่ผู้นั้นปรารถนา ดังนั้นการเมืองของการประเมินจึงเป็นความพยายามโน้มนำหรือการใช้อำนาจต่อกิจกรรมการประเมิน เพื่อให้เห็นผลของการดำเนินงานไปในทางสำเร็จ/ล้มเหลว ซึ่งจะเป็นแนวทางสู่การสนับสนุน/ต่อต้านโครงการนั้นหรือโครงการใหม่ของสถาบันนั้น อันจะนำไปสู่ภาพลักษณ์และอำนาจทางการเมืองต่อไป

อิทธิพลทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะเข้าแทรกแซงการประเมิน ถ้ามีการคาดการณ์ว่าการประเมินนั้นจะทำให้เกิดการเสียสมดุลของอำนาจทางการเมือง ฝ่ายที่คาดว่าจะได้ผลประโยชน์จากการประเมินจะพยายามให้การสนับสนุนยอมรับและเผยแพร่ผลการประเมิน ในขณะที่ฝ่ายที่คาดว่าจะเสียประโยชน์จะพยายามขัดขวาง หรือเข้ามามีอิทธิพลเพื่อบิดเบือนผลการประเมิน นักประเมินจึงควรพิจารณาถึงปัจจัยการเมืองที่เข้ามาแทรกแซงว่าเป็นฝ่ายไหน เข้ามาแทรกแซงอย่างไร ระดับใด เพื่อเตรียมตัวรับสถานการณ์ โดยนักประเมินจะต้องคำนึงถึงความเป็นตัวแทนของฝ่ายต่างๆ ให้การยอมรับความเป็นตัวแทนของแต่ละฝ่ายด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ยอมให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจหรือการบีบบังคับให้บุคคลอื่นหรือฝ่ายอื่นยอมรับหรือยอมตาม ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม พร้อมทั้งแสวงหาข้อสรุปของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยใจเป็นกลาง เพื่อหาทางออกที่เหมาะสมตามจรรยาบรรณแห่งศาสตร์ของการประเมิน

การประเมินที่จัดกระทำขึ้นภายใต้การควบคุมของผู้บริหารหรือนักการเมือง โดยมีเหตุจูงใจที่จะให้ได้ผลการประเมินที่ลำเอียงไปในทิศทางที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เรียกว่า การประเมินเทียม (Pseudo evaluation; Stufflebeam, 2001) ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะดังนี้ 1) การประเมินเพื่อการโฆษณา เป็นการประเมินที่ใช้วิธีการประเมินที่ไม่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายที่จะแสงดจุดเด่น เปิดเผยผลสำเร็จที่เกินความเป็นจริง เพื่อใช้ผลสำหรับการโฆษณาชวนเชื่อ และ 2) การประเมินเพื่อการเมือง เป็นการประเมินที่ควบคุมโดย

นักการเมือง ซึ่งชิอิทธิพลต่อผู้ประเมินและกระบวนการประเมินให้ได้ข้อมูลบางส่วนหรือข้อมูลที่บิดเบือนอันจะนำไปสู่ข้อสรุปตามทิศทางหรือแนวทางที่นักการเมืองต้องการ

Suchman (1967, p.143) ได้สรุปเทคนิคทางการเมืองที่เข้ามาบิดเบือนผลการประเมินไว้ 6 ประเภท ดังนี้ 1) เลือกมอง (eye-wash) เป็นการใช้อิทธิพลการเมืองเพื่อเลือกประเมินเฉพาะโครงการ หรือประเด็นที่คิดว่าประสพความสำเร็จ 2) สร้างม่านบังตา (white-wash) ใช้วิธีปกปิดความล้มเหลวโดยหลีกเลี่ยงการประเมินอย่างเป็นปรนัย มีการใช้ข้อมูลที่ผิวเผินเลือกนักประเมินที่ขาดความชำนาญ 3) ดำน้ำหนี (submarine) เป็นการใช้อำนาจทางการบริหารทำการยุบหรือล้มเลิกโครงการเพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดเผยคุณค่าในทางลบของโครงการ 4) จัดฉาก (posture) สร้างความรู้สึกและภาพพจน์ที่ดีว่าได้มีการประเมินอย่างเป็นปรนัยโดยอาศัยการจัดฉากแต่ความจริงมิได้เป็นไปตามนั้น 5) ถ่วงเวลา (postponement) สร้างเงื่อนไขในการเตะถ่วงการประเมินให้ล่าช้าไปเรื่อยๆ จนคนทั่วไปหมดความสนใจต่อผลการประเมิน 6) เปลี่ยนจุด (substitution) พยายามเบี่ยงเบนความสนใจจากส่วนสำคัญของโครงการที่ล้มเหลวไปยังจุดเล็ก ๆ ที่ประสพความสำเร็จ

การเมืองมีแนวโน้มที่จะเข้ามาพัวพันในทุกขั้นตอนของการประเมิน เช่น การเลือกโครงการ การกำหนดเป้าหมายของโครงการ วิธีการประเมินการวางขอบเขต การกำหนดว่าใครเป็นผู้ประเมิน บุคลากรภายใน/ภายนอก ควรมีส่วนร่วมเพียงใด ควรเปิดเผยต่อสาธารณชนไหม ควรนำผลไปใช้อย่างไร เป็นต้น เมื่อปัจจัยด้านการเมืองลุกล้ำเข้ามาในศาสตร์แห่งการประเมินย่อมเป็นอันตรายต่อกระบวนการประเมินโดยส่วนรวม การประเมินจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงจากอิทธิพลนี้ได้ ในขณะเดียวกันการประเมินต้องการสะท้อนผลการประมาณคุณค่าที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด การเมืองของการประเมินจะรุนแรงขึ้น ถ้ามีการคาดว่าผลของการประเมินจะมีค่าเป็นลบต่อภาพลักษณ์ทางการเมืองของโครงการนั้น ดังนั้นนักประเมินจะต้องทำความเข้าใจบริบททางการเมืองของโครงการและเตรียมรับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

Brickell (1974) ได้เสนอแนะแนวทางให้นักประเมินเตรียมตัวแก้ไขอิทธิพลทางการเมืองดังนี้

1. พยายามทำความเข้าใจว่าอะไรอยู่ในใจของผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ที่กำลังรอผลการประเมิน (elient) ว่าเขามีส่วนได้-เสียอย่างไรจากการประเมิน

2. ให้ความมั่นใจกับผู้เกี่ยวข้องว่าผู้ประเมินสามารถให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการหรือสิ่งที่ประเมินได้เสมอ ไม่ว่าผลการประเมินจะออกมาในลักษณะใดก็ตาม

3. พยายามสืบค้นว่าใครมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ ใครบ้างที่อยู่รอบข้าง และเขาจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการตัดสินผลสำเร็จของโครงการนักประเมินจึงควรรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นทางการที่สำคัญและเชื่อถือได้และสามารถใช้สำหรับการตัดสินใจตามเกณฑ์ของผู้มีอำนาจ

4. พยายามจัดตั้งกรรมการที่ปรึกษาเพื่อทำสัญญาการประเมิน คณะกรรมการควรประกอบด้วยผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อทำหน้าที่แก้ไขข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งกำหนดกระบวนที่เหมาะสมในการรับ/ไม่รับรายงานผลการประเมิน

5. เขียนรายงานด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระบุส่วนเสีย ข้อบกพร่องหรือความล้มเหลว ควรระบุถึงเหตุการณ์องค์ประกอบที่ช่วยบรรเทาข้อเสียเหล่านั้นด้วย และควรส่งรายงานผลให้ผู้ต้องการใช้ผลได้อ่านล่วงหน้า พร้อมทั้งเตรียมหลักฐานและเหตุผลที่จะโน้มน้าวตามผลที่ระบุไว้ในรายงาน

จากภาพที่ 2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประเมิน สามารถนำมาสร้างเป็นสมมุติฐานต่างๆ เพื่อทำการทดสอบ เช่น

1) กระแสต่อต้านการประเมินเกิดขึ้นอยู่เสมอ และจะรุนแรงขึ้นถ้าการประเมินนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อบุคคลมากกว่าส่วนรวม

2) แม้นักประเมินพยายามที่จะหลีกเลี่ยงปัจจัยด้านการเมือง แรงกดดันทางการเมืองย่อมเข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมินเสมอ

3) ถ้าผลการประเมินได้รับการคาดการว่าจะส่งผลถึงการเสียสมดุลของอำนาจทางการเมือง อิทธิพลทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะเข้ามาแทรกแซงการประเมินที่รุนแรงขึ้น

4) ผลสรุปจากการประเมินเป็นเพียงปัจจัยเบื้องต้นอย่างหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจทางการบริหารและการเมือง

5) อิทธิพลทางการเมือง มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการประเมินรวมสรุปมากกว่าการประเมินความก้าวหน้า

6) ถ้านักประเมินมีความเข้าใจปัจจัยการเมือง และปัจจัยบุคคลมากเท่าใดน่าจะทำให้ผลการประเมินส่งผลต่อการเปลี่ยน ในทิศทางที่พึงปรารถนามากขึ้นเท่านั้น

7) ข้อเสนอแนะจากการประเมินจะส่งผลในเชิงปฏิบัติ เมื่อข้อเสนอแนะนั้นเป็นสิ่งที่ย่อมรับได้ในทางการเมือง

8) นักประเมินควรผลักดันการประเมินให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวมด้วยบทบาทของการผสมผสานผลประโยชน์ระหว่างผู้สนับสนุนการประเมิน ผู้ให้ข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล อิทธิพลทางการเมือง และคุณธรรมของการประเมิน

2.2.2 การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

จุดมุ่งหมายสำคัญอันหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา คือ ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่ใฝ่เรียนรู้ สามารถทำแก้ปัญหา และสร้างความรู้เองได้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคข้อมูลสารสนเทศ ดังนั้น จึงมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นการเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic Teaching) เมื่อการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไป การวัดผลและประเมินผลจำเป็นต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นเดียวกัน

การวัดและประเมินผลการเรียนนั้น โดยปกติจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือเพื่อแสดงให้เห็นการพัฒนาการของผู้เรียนในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งสามารถวัดผลด้านพุทธิพิสัยได้เพียงด้านเดียว การวัดและประเมินผลดังกล่าวไม่สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์และระดับพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริงเพราะเป็นการสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนเพียงบางส่วน ไม่ใช่คุณภาพหรือความสามารถที่แท้จริงทั้งหมดของผู้เรียนคนนั้น อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับหลักการวัดผลทางการศึกษาและแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 26 หมวด 4 ที่กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้ “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบของการศึกษา... ” คำสำคัญในที่นี่มี 3 คำ คือการวัด การประเมินผล และทดสอบซึ่งส่วนใหญ่มักมีความเข้าใจว่าเหมือนกันและใช้แทนกันได้ แต่ความจริงนั้นมีความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

การวัด (Measurement) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนว่ารู้อะไร และสามารถทำอะไรได้บ้างซึ่งอาจทำได้โดยการสังเกต ตรวจผลงาน หรือทดสอบความรู้และทักษะ

การประเมินผล (Assessment) หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายและตัดสินข้อมูลที่รวบรวมมาจากการวัดผล

การทดสอบ (Testing) หมายถึง เครื่องมืออย่างหนึ่งของการวัดผล โดยเป็นเครื่องมือบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่แบบทดสอบนั้นจะมีขอบเขตที่จำกัดในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจึงทำให้การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอยู่ในขอบเขตที่จำกัดด้วย

การวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบจึงไม่ได้วัดสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนไม่สามารถประเมินกระบวนการและผลผลิตที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง รวมทั้งไม่สามารถชี้ให้เห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจนซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงไม่ใช่การใช้เฉพาะแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว การวัดและประเมินผลที่จะให้ครอบคลุมในทุกด้าน ครูและผู้เรียนจะต้องร่วมกันประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) (สุวิทย์ มูลคำ, 2543: 21)

ธรรมชาติของการวัดทางการศึกษามีหลายประการที่สำคัญ คือ เป็นการวัดทางอ้อม และวัดได้ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการวัดจึงมีความคลาดเคลื่อน ค่าที่ได้จากการวัดจึงประกอบด้วยค่าของศักยภาพหรือคุณลักษณะที่แท้จริงรวมกับค่าความคลาดเคลื่อน ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นได้ทั้งค่าบวก และค่าลบ $X = T + E$ (ค่าที่ได้จากการวัด = ค่าของศักยภาพหรือคุณลักษณะที่แท้จริง $\pm$ (ค่าความคลาดเคลื่อน) ยิ่งค่าความคลาดเคลื่อนยิ่งมากยิ่งทำให้ค่าหรือคะแนนที่ได้จากการวัดมีโอกาสห่างจากค่าศักยภาพหรือคุณลักษณะที่แท้จริงมากขึ้น แต่หัวใจที่

เป็นความต้องการของผู้ที่วัด คือ การวัดปราศจากความคลาดเคลื่อน นั่นคือต้องการให้ผลการวัดตรงกับศักยภาพหรือคุณลักษณะที่แท้จริง จึงเป็นมูลเหตุให้พยายามหาเครื่องมือและวิธีการวัดที่ให้ได้ค่าของศักยภาพหรือคุณลักษณะที่แท้จริงนำไปสู่ **การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)**

ได้มีผู้ให้ความหมายการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2546: 13) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำหรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพจะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 20) ได้กล่าวว่า การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงจึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) เป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนทั่วไป

สมนึก นนธิจันทร์ (2544 : 70) สรุปว่าการประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยการแสดงออกหลายๆ ด้านเพื่อนำไปแก้ปัญหา โดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เป็นจริงในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 175) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลายๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาปละการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและเป็นผู้ผลิตความรู้ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงหรือคล้ายจริงได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ

สมศักดิ์ ภู่วิภาดวรรธน์ (2544:93-98) ได้อภิบายความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นการประเมินที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งโลกปัจจุบัน และเป็นวิธีการประเมินที่เน้นงานที่นักเรียนแสดงออกในภาคปฏิบัติ (performance) เน้นกระบวนการเรียนรู้(process) ผลผลิต(products) และแฟ้มผลงาน(portfolio) วิธีการประเมินตามสภาพจริงจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองด้วย ดังนั้นวิธีการประเมินวิธีนี้จะช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

เอกรินทร์ สี่มหาศาลและสุปราถนา ยุกตะนันท์ (2544:12) อธิบายความหมายและความสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงว่า เป็นกระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างมีระบบเป็นวิธีการประเมินผลความสามารถด้านต่างๆของผู้เรียน โดยมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริงมากกว่าประเมินจากผลการทดสอบด้านข้อสอบแบบเลือกตอบ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงต้องมีผลสัมพันธ์กับพฤติกรรมและปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียนการประเมินตามสภาพจริงจึงคลอบคลุมพฤติกรรมการแสดงออกที่หลากหลายของผู้เรียน จึงมีการมุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างและประมวลองค์ความรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้เดิมที่ผู้เรียนสั่งสมไว้กับความรู้ใหม่ และบูรณาการความรู้อื่นๆ เพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

Hart,D. (1994 : 106) กล่าวว่า การประเมินภาพตามสภาพจริง เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล เพื่อปฏิบัติตามความต้องการที่หลากหลายของการประเมินผล โดยเน้นทั้งการสะท้อนภาพ และวัดการปฏิบัติของนักเรียนจากงาน (Task) และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (Read – life)
สตีโฟเนค (Stefonek, อ้างถึงใน ทรงศรี ตุ่นทอง,2545 : 25)ได้รวบรวมนิยามการประเมินผลตามสภาพจริงจากบุคคลต่างๆ โดยสรุปดังนี้เป็นวิธีการประเมินที่เน้นการใช้ทักษะ และการใช้ความคิดระดับสูง ซึ่งเน้นที่การผลิตหรือปฏิบัติภาระงานที่มีความหมาย (Meaningful) ท้าทายความสามารถของนักเรียน โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อสร้างสรรค์ความรู้มากกว่าที่จะเป็นการผลิตซ้ำ (Reprodution)

ทรงศรี ตุ่นทอง (2545 : 26-27) สรุปความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่า เป็นการประเมินปฏิบัติภาระงานตามสภาพจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่า และมีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อนักเรียน โดยต้องใช้ทักษะการคิดระดับสูง หรือบูรณการณ์ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆมาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้และไม่เพียงแต่มุ่งประเมินความสำเร็จของงานเท่านั้น แต่ยังสนใจความคิดที่อยู่เบื้องหลังการปฏิบัติภาระงานนั้นๆ จึงประเมินบันทึกการสะท้อนตนเองในการปฏิบัติงานของนักเรียนด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 11) อธิบายความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่าเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการผู้เรียนกระทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียน การประเมินตามสภาพจริงนั้นไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ฝึกปฏิบัติจริงรวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตร และความต้องการของสังคม

สุริยา เหมตะศิลป (2540 อ้างถึงในวสุ จอกสถิตย์,2545 : 18) ได้ให้ความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ว่า เป็นเครื่องมือประเมินผลในชีวิตจริง ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และสำหรับการดำรงชีวิต

วสุ จอกสถิตย์ (2545: 18) สรุปความหมายของการประเมินตามสภาพจริงว่า หมายถึงการประเมินอย่างไม่เป็นทางการที่สามารถพบได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน และเป็นการประเมินการใช้ความคิดในระดับซับซ้อน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกของผู้เรียนในสภาพที่เป็นอยู่จริง ในสภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และดำเนินควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

สรุปความหมายของการประเมินสภาพจริง หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้หลายๆด้านของผู้เรียน ซึ่งเน้นปฏิบัติภาระงาน ผลงาน ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็น เก็บรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาและสินของผู้เรียนให้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงที่เป็นธรรมชาติและครอบคลุมทุกด้าน เป็นการประเมินจากการวัดโดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง เป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่ ผู้เรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อผู้เรียนเหล่านั้น การประเมินจากสภาพจริงจะไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ค้นพบ ผลิตความรู้ และได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม การประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงจะ แตกต่างจากการประเมินผลการเรียนหรือการประเมินเพื่อรับรองผลงาน เพราะเน้นการให้ความสำคัญกับพัฒนาการและความต้องการช่วยเหลือและการประสบความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน มากกว่าการประเมินผลการเรียนที่มุ่งการให้คะแนนผลผลิตและจัดลำดับที่ แล้วเปรียบเทียบกับกลุ่ม เนื่องจากจะวัดผลโดยตรงในสภาพการแสดงออกจริงๆ ในเนื้อหาวิชา ซึ่งการทดสอบด้วยข้อสอบจะวัดได้เฉพาะความรู้และทักษะบางส่วนและเป็นการวัดโดยอ้อมเท่านั้น นอกจากนี้ การประเมินผลจากสภาพที่เป็นจริงจะมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับแต่ละบุคคล

2.2.2.1 แนวคิดและหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 183) กล่าวไว้ว่า

1. การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน (Skill Assessment) แต่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Complex Thinking Skill) ในการทำงาน ความร่วมมือ ในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน
3. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบัน (Current Work) ของนักเรียนและสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง

4. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการผูกติดนักเรียนกับงานที่เป็นจริง โดยพิจารณาจากงานหลายๆ ชิ้น
5. ผู้ประเมินควรมีหลายๆ คน โดยมีการประชุมระหว่างกลุ่มผู้ประเมินเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน
6. การประเมินต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
7. นำการประเมินตนเองมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง
8. การประเมินตามสภาพจริง ควรมีการประเมินทั้ง 2 ลักษณะ คือ การประเมินที่เน้นการปฏิบัติจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

อนุวัติ คูณแก้ว (2548 : 113) กล่าวถึงหลักการของการประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคนบนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่หลายหลาย
2. การประเมินตามสภาพจริง จะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย
3. หลักสูตรสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริง คือ หลักสูตรต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
4. การเรียน การสอน การประเมินผล จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วม
5. การเรียน การสอน การประเมิน เน้นสภาพที่สอดคล้อง หรือใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง
6. การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุด ตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล เต็มตามศักยภาพของตนเอง การเรียน การสอน และการประเมินต้องเกี่ยวเนื่องกันและเน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่ใกล้เคียงหรือสภาพที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.2.2 ลักษณะสำคัญของการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง

Wiggins ได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การปฏิบัติในสภาพจริง (Performance in the Field) การประเมินตามสภาพจริงออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง เช่น นักเรียน เรียนการเขียนก็ต้องเขียนให้ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน มิใช่เรียนการเขียนแล้ววัดผู้เรียนด้วยเพียงการใช้แบบทดสอบวัดการสะกดคำหรือตอบคำถามเกี่ยวกับหลักการเขียน หรือถ้าให้นักเรียน เรียนวิทยาศาสตร์ก็ต้องให้นักเรียนทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ทำงานค้นคว้าวิจัย หรือทำโครงการแทนการทดลองเพียงความจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ อย่างก็ตามงานที่ให้นักเรียนทำ

ต้องเป็นงานที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นจริง ท้าทายการใช้สติปัญญาที่ซับซ้อน หรือได้ความรู้ที่อาศัยทักษะทางอภิปัญญา (Meta – Cognition Skills) และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles) และความถนัด (Aptitudes) และความสนใจของผู้เรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถและค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน (Criteria) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องเป็นเกณฑ์ประเมิน "แก่นแท้" (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะเกณฑ์ที่เป็นแก่นแท้นี้เป็นเกณฑ์ที่เปิดเผย และรับรู้กันอยู่ในโลกของความจริงของทั้งตัวนักเรียนเองและผู้อื่น การประเมินในสภาพจริงที่มีการเปิดเผยเกณฑ์ไว้ก่อนนั้น ถือว่าการเรียน การสอนของผู้เรียนจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะได้รู้ว่าส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างไร ในแต่ละภารกิจจะมีเกณฑ์ซึ่งระบุถึงมาตรฐานของการปฏิบัติที่แจชัดเจนและโปร่งใส เกณฑ์จะสะท้อนมุมมองที่หลายหลายของภารกิจที่มีความซับซ้อนมากกว่าจะย่นย่อหรือสรุปออกมาให้เห็นได้เพียงด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เนื่องจากเกณฑ์เป็นเรื่องที่นำมาจากการปฏิบัติเกณฑ์จึงเป็นข้อชี้แนะสำหรับการสอน การเรียน และการประเมินที่สะท้อนให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการศึกษาอย่างชัดเจน จึงทำให้ครูอยู่ในบทบาทของผู้ฝึก (Coach) และนักเรียนอยู่ในบทบาทของผู้ปฏิบัติ (Performers) พร้อมกับเป็นผู้ประเมินตนเอง (Self-Evaluation)

3. การประเมินตนเอง (Self-Assessment) การประเมินตนเองมีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติภารกิจจริง (Authentic Task) โดยจุดประสงค์ของการประเมินตามสภาพจริงก็คือ

1) เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการประเมินงานจองตน โดยเทียบวัดกับมาตรฐานทั่วไปของสาธารณชน (Public Standard)

2) เพื่อปรับปรุง ขยับขยาย และเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงาน

3) เพื่อริเริ่มในการวัดความก้าวหน้าของตนในแบบต่างๆ หรือจุดต่างๆ อย่างที่ไม่มีการวัดเช่นนี้มาก่อน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การประเมินตนเองเป็นการทำงานที่ตนเป็นผู้ชี้นำตนเอง ปรับปรุงจากแรงจูงใจของตนเองซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์โลกในความเป็นจริง และการเปิดโอกาสให้นักเรียนซึ่งอยู่ในระดับขั้นต้นของการพัฒนาสมรรถภาพมีโอกาสเห็น รับรู้ และได้รับคำชมเชยในการพัฒนาคน

4. การนำเสนอผลงาน คุณลักษณะประการหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริงนั้นนักเรียนมักได้รับการคาดหวังให้เสนอผลงานต่อสาธารณชน และเป็นการเสนอผลงานด้วยปากเปล่า (Oral Presentation) กิจกรรมการนำเสนอทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หยั่งรากลึก เนื่องจากนักเรียนได้สะท้อนความรู้สึกของตนว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้นๆ อย่างแท้จริง นอกจากนี้คุณลักษณะของการประเมินผลตามสภาพจริงเช่นนี้มีประโยชน์ตอบสนองต่อเป้าประสงค์ที่สำคัญอีกหลายประการคือ

1) เป็นสัญญาณบ่งบอกว่างานของนักเรียนมีความสำคัญมากพอที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และชื่นชมได้

2) เปิดโอกาสให้ผู้อื่น เช่น ครูเพื่อนนักเรียน ผู้ปกครองได้เรียนรู้ ตรวจสอบ ปรับปรุง และชื่นชมในความสำเร็จด้วยอย่างต่อเนื่อง

3) เป็นตัวแทนของการบรรลุถึงเป้าหมายในการวัดทางการศึกษาอย่างแท้จริง และมีชีวิตชีวาจากการจำแนกคุณลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงข้างต้น มีความสอดคล้องกับ Herman, Aschbacher และ Winters, 1992 ซึ่งได้จำแนกคุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การประเมินทางเลือกใหม่นี้ผู้สอนต้องจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในภาคปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์ ผลิตผลงาน หรือกระทำบางสิ่งบางอย่างที่สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน
2. ต้องดึงหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ระดับการคอดขั้นสูง และให้ทักษะในการแก้ปัญหา
3. งาน ภารกิจหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน
4. สิ่งที่เรียนต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้
5. ต้องใช้คนเป็นผู้ตัดสินการประเมิน ไม่ใช้เครื่องจักรตัดสิน (People not Machine)
6. ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ทั้งในด้านการสอนและกาประเมิน

จากคุณลักษณะร่วม 6 ประการของการประเมินจากทางเลือกใหม่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผู้สอนจำเป็นต้องปรับบทบาทใหม่ทั้งด้านการสอน และการประเมิน โดยการสอนต้องเปลี่ยนจากการยึดครูเป็นศูนย์กลางเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และจากการใช้แบบทดสอบอย่างเดียวเพื่อประเมินผู้เรียนเป็นการใช้เครื่องมือในการประเมินอย่างหลากหลาย และไม่แยกการประเมินออกจากกิจกรรมการเรียนการสอน คุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ดังกล่าวสรุปได้เป็นภาพที่ 2.5 ดังนี้

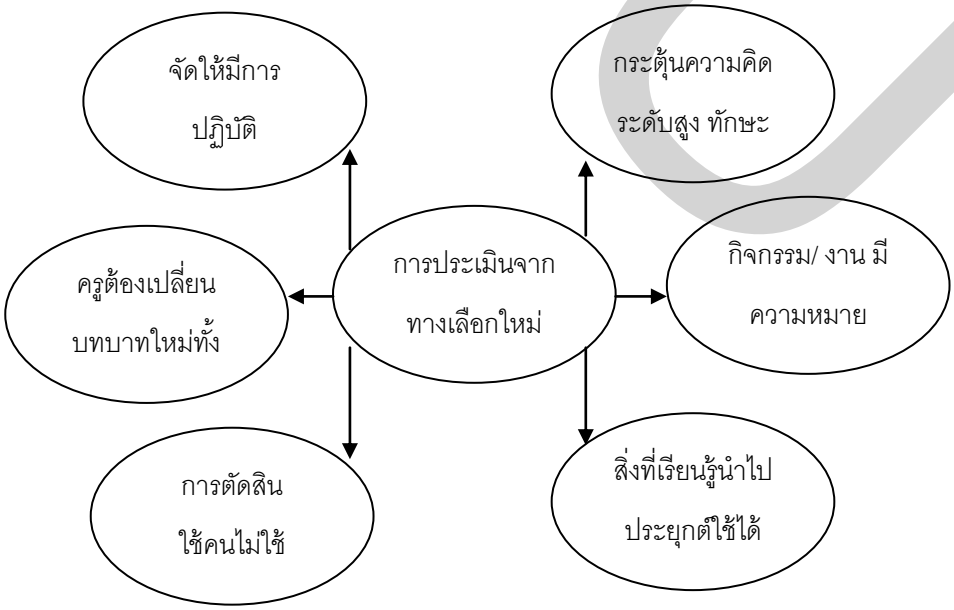

ภาพที่ 2.5 คุณลักษณะของการประเมินจากทางเลือกใหม่ (Alternative Assessment)

จากแนวคิดของ Wiggins และ Herman และคณะมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ในการประเมินผลตามสภาพจริงหรือการประเมินผลจากทางเลือกใหม่นั้น คุณลักษณะโดยรวมของการประเมินก็คือ ต้องจัดให้ผู้เรียนได้แสดงออกใช้ความคิดระดับสูงสิ่งที่เรียนต้องมีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ใช้คนเป็นผู้ตัดสินการประเมิน ไม่ใช้เครื่องจักร ให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และมีเกณฑ์การประเมินที่เปิดเผยโปร่งใส นอกจากนั้นบทบาทของครูจะต้องเปลี่ยนใหม่โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้เครื่องมือหลากหลายในการประเมินผลผู้เรียน (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์, 2544 : 101-104)

2.2.2.3 ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้ (อนุวัติ คูณแก้ว, 2548 : 115 อ้างถึง ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์, 2544 : 1)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมินต้องสอดคล้องกับสาระมาตรฐานจุดประสงค์การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาด้วน
2. กำหนดขอบเขตในการประเมินต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น
3. กำหนดผู้ประเมินโดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นต้น
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม/โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่าง/พักกลางวัน ฯลฯ
6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่าผู้เรียนทำอะไร ได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จระดับใด คือ มีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้ในภาพรวมหรือแยกเป็นรายให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

อาจกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการโดยวิเคราะห์จากหลักสูตรกลาง หลักสูตรท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียน มีแนวทางของงานที่ปฏิบัติ กำหนดกรอบและวิธีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินซึ่งวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงจะกล่าวต่อไปนี้

2.2.2.4 สิ่งที่ควรประเมินในการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic assessment) นั้นเป็นการประเมินในเรื่องต่อไปนี้

1. ผลการเรียนด้านวิชาการ คือ ความรู้ ความเข้าใจในสาระ
2. การใช้เหตุผล คือ การใช้กระบวนการแก้ปัญหา การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ การใช้กระบวนการสร้างความรู้
3. ทักษะและสรรถนะ เช่น ทักษะการนำเสนอ ทักษะการเขียน ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการวิจัย ทักษะการจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการทำงานด้วยความอดทนและฝ่าฟันอุปสรรค ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
4. เจตคติ เช่น การพัฒนาเจตคติต่อการเรียน การรักเรียน ความเป็นพลเมืองดี ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นนักอ่าน อัตมโนทัศน์ ความรักธรรมชาติ
5. นิสัยการทำงาน เช่น การทำงานได้สำเร็จตรงตามเวลา ใช้เวลาอย่างมีค่า ความรับผิดชอบ ความอดทนเพื่อให้ได้งานมีคุณภาพ การทำงานอย่างต่อเนื่อง

2.2.2.5 ทักษะที่ควรประเมินตามสภาพจริง (สมศักดิ์ ภู่วิภาตวรรธน์ (2544 : 104))

1. ทักษะด้านความรู้ (Knowledge Skills) ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่เรียน ความสามารถใช้ความรู้ภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ความสามารถระบุ วัด จัดระบบ และสื่อความรู้ได้ทั้งการพูด-การเขียน และมีความซาบซึ้งในทักษะที่จำเป็นในการวิจัย
2. ทักษะด้านความคิด (Thinking Skills) ได้แก่สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง สามารถประเมินตนเองตามความเป็นจริง สามารถหาวิธีแก้ปัญหาได้
3. ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) ได้แก่ สามารถและต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถวางแผนและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายทั้งเรื่องส่วนตัวและวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น
4. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes) ได้แก่ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ทักษะปฏิบัติ (Practical Skills) ได้แก่ สามารถรวบรวม สัมพันธ์ แสดง วิเคราะห์ และรายงานผลการศึกษาได้ สามารถประยุกต์ผลการทดลองสู่สถานการณ์ใหม่ได้ สามารถทดสอบ สมมติฐานการทดลองได้

2.2.2.6 เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการกระทำ การแสดงออกหลายๆ ด้านของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีวิธีการประเมินโดยสังเขปดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการประถามศึกษาแห่งชาติ 2542 : 184-193)

1. การสังเกต เป็นวิธีที่ดีมากวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลพฤตกรรมด้านการใช้ความคิด การปฏิบัติงาน และโดยเฉพาะอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัยสามารถทำได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียนวิธีการสังเกตทำได้โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ การสังเกตโดยตั้งใจหรือมีโครงการสร้างหมายถึง ครูกำหนดพฤติกรรมที่ต้องสังเกต ช่วงเวลาสังเกตและวิธีการสังเกต (เช่น สังเกตคนละ 3-5 นาทีเวียนไปเรื่อยๆ) อีกวิธีหนึ่ง คือ การสังเกตแบบไม่ได้ตั้งใจ หรือไม่มีโครงสร้าง ซึ่งหมายถึงไม่มีการกำหนดรายการสังเกตไว้ล่วงหน้า ครูอาจมีกระดาษเล็กๆ ติดตัวไว้ตลอดเวลาเพื่อบันทึกเมื่อพบพฤติกรรมการแสดงออกที่มีความหมาย หรือสะดุดความสนในของครู การบันทึกอาจทำได้โดยย่อก่อนแล้วขยายความสมบูรณ์ภายหลัง วิธีการสังเกตที่ดีควรใช้ทั้งสองวิธี เพราะการสังเกตโดยตั้งใจอาจทำให้ละเลยมองข้ามพฤติกรรมที่น่าสนใจแต่ไม่มีในรายการที่กำหนด ส่วนการสังเกตโดยไม่ได้ตั้งใจอาจทำให้ครูขาดความชัดเจนว่าพฤติกรรมใด การแสดงออกใดที่ควรแก่การสนใจและบันทึกไว้เป็นต้น ข้อเตือนใจสำหรับการใช้วิธีสังเกต คือ ต้องสังเกตหลายๆ ครั้งในหลายๆ สถานการณ์ (การเรียน การทำงานตามลำพัง การทำงานกลุ่ม การเล่น การเข้าสังคมกับเพื่อน การวางตัว ฯลน) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งๆ (2-3 สัปดาห์) จึงนำข้อมูลเหล่านี้มาเพื่อพิจารณาสักครั้งหนึ่ง เครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกตได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกระเบียนสะสมเป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านต่างได้ดี เช่น ความคิด (สติปัญญา) ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจมากยิ่งขึ้น

ข้อแนะนำบางประการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

(1) ก่อนสัมภาษณ์ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนก่อนเพื่อทำให้การสัมภาษณ์เจาะตรงประเด็นและได้ข้อมูลยิ่งขึ้น

(2) เตรียมชุดคำถามล่วงหน้าและจัดลำดับคำถามช่วยให้คำตอบไม่วกวน

(3) ขณะสัมภาษณ์ครูใช้วาจา ท่าทาง น้ำเสียงที่อบอุ่นเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยและแนวโน้มให้นักเรียนอยากพูด/ เล่า

(4) ใช้คำถามที่นักเรียนเข้าใจง่าย

(5) อาจใช้วิธีสัมภาษณ์ทางอ้อมคือ สัมภาษณ์จากบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียน เช่น เพื่อนสนิท ผู้ปกครอง เป็นต้น

3. การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา เช่น การตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติ โครงการ/โครงงานต่างๆ เป็นต้น งานเหล่านี้ควรมีลักษณะที่ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูงของนักเรียนได้ เช่น แบบฝึกหัดที่เน้นการเขียนตอบ เรียบเรียง สร้างสรรค์ (ไม่ใช้แบบฝึกหัดที่เลียนแบบข้อสอบเลือกตอบซึ่งมักประเมินได้เพียงความรู้ความจำ) งาน โครงการ โครงงาน ที่เน้น

ความคิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการดำเนินการและแก้ปัญหาสิ่งที่ควรประเมินควบคู่ไปด้วยเสมอในการตรวจงาน (ทั้งงานเขียนตอบและปฏิบัติ) คือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการตรวจงาน

โดยปกติครูมักประเมินนักเรียนทุกคนจากงานที่ครูกำหนดชิ้นเดียวกัน ครูควรมีความยืดหยุ่นการประเมิน จากการตรวจงานมากขึ้น ดังนี้

(1) ไม่จำเป็นต้องนำชิ้นงานทุกชิ้นมาประเมิน อาจเลือกเฉพาะชิ้นงานที่นักเรียนทำได้ดี และบอกความหมาย/ ความสามารถของนักเรียนตามลักษณะที่ครูต้องการประเมินได้ วิธีนี้เป็นการเน้น “จุดแข็ง” ของนักเรียน นับเป็นการเสริมแรง สร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนพยายามผลิตงานที่ดีๆ ออกมามากขึ้น

(2) จากแนวคิดตามข้อ 1 ชิ้นงานที่หยิบมาประเมินของแต่ละคน จึงไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น นักเรียนคนที่ 1 งานที่ (ทำได้ดี) ควรหยิบมาประเมินอาจเป็นงานชิ้นที่ 2, 3 , 5 ส่วนนักเรียนคนที่ 2 งานที่ควรหยิบมาประเมินอาจเป็นงานชิ้นที่ 1, 2, 4 เป็นต้น

(3) อาจประเมินชิ้นงานที่นักเรียนทำนอกเหนือจากที่ครูกำหนดให้ก็ได้ แต่ต้องมั่นใจว่างเป็นสิ่งที่นักเรียนทำเองจริงๆ เช่น สิ่งประดิษฐ์ที่นักเรียนทำเองที่บ้าน และนำมาใช้ที่โรงเรียน หรืองานเลือกต่างๆ ที่นักเรียนทำขึ้นเองตามความสนใจ เป็นต้น การใช้ข้อมูล/ หลักฐานผลงานอย่างกว้างขวาง จะทำให้ครูรู้จักนักเรียนมากขึ้น และประเมินความสามารถของนักเรียนตามสภาพที่แท้จริงของเขาได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

(4) ผลการประเมิน ไม่ควรบอกเป็นคะแนนหรือระดับคุณภาพที่เป็นเฉพาะตัวเลขอย่างเดียวแต่ควรบอกความหมายของผลคะแนนนั้นด้วย

4. การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้นๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้นเพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งความรู้ ความเข้าใจ วิธีคิด วิธีทำงานความพอใจในผลงานความต้องการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 187-188)

5. การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่างๆ เช่น จากเพื่อนนักเรียน จากผู้ปกครอง

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบ ข้อเสนอแนะให้ใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้นๆ

6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน

6.3 แบบสอบถามต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลายๆ ด้านมาผสมผสานและแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบถูกได้หลายคำตอบ และมีวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การศึกษารายกรณี (Case Study) การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษารายละเอียดที่ต่อเนื่องกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนได้ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่พอจะวิเคราะห์หรือตีความได้ถูกต้อง และเป็นจริงของบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการศึกษา

8. ระเบียนสะสม (Cumulative Record) ระเบียบสะสมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมากเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาขึ้นมา ระเบียนสะสมนอกจากจะรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมการเรียนแต่ละวิชาครูประจำชั้นยังบรรยายสรุปพฤติกรรมที่เด่นๆ ทั้งทางบวกและทางลบไว้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

9. การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น (Portfolio Assessment) การประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน เป็นเทคนิควิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากในประเทศและกำลังเข้ามามีบทบาทต่อการวัดและประเมินผลในประเทศไทยในปัจจุบัน ด้วยการประเมินผลตามวิธีการนี้ผูกติดอยู่กับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบลักษณะของการวัดและประเมินผลโดยทั่วไปกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ที่	การวัดและประเมินผลที่มีใช้อยู่โดยทั่วไป	การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
1	เน้นที่พฤติกรรมเดี่ยว	เน้นการใช้ความคิด ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนหลายเชิง
2	หยุดการเรียนการสอนในขณะประเมิน	การเรียนการสอนดำเนินไปตามปกติ
3	แยกตัวออกจากการสอนหรือวงจรการเรียน	เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่อง โดยเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการสอน หรือวงจรการเรียนของผู้เรียน
4	แคบ	กว้าง
5	ใช้ตัวเลข	ใช้ข้อความ
6	ขยายการใช้แบบทดสอบต่อไป	ใช้วิธีการประเมินหลายชนิด
7	ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ที่ไม่มีปฏิกิริยา	ผู้เรียนคือผู้สร้างความรู้ที่โดดเด่น
8	ไม่เป็นสภาพจริงของกระบวนการเรียนรู้	เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้โดยปกติ
9	ครูอยู่นอกระบบการประเมิน	ครูเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมิน
10	อาศัยการวัดและประเมินจากบุคคลภายนอก	อาศัยการประเมินผลโดยตนเอง (ผู้เรียน) เป็นสำคัญ
11	ใช้เกณฑ์มาตรฐานตายตัวเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ	ใช้เกณฑ์ที่ยืดหยุ่นหลากหลาย เป็นตัวกำหนดความสำเร็จ
12	อาศัยวิธีคิดที่เหมือนกันกับคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว	อาศัยวิธีคิดและคำตอบที่ต่างกันได้
13	จุดเน้นอยู่ที่การแยกทักษะต่างๆ ออกจากกัน	จุดเน้น คือ การบูรณาการการเรียนรู้ทุกด้านเข้าด้วยกัน
14	การวัดผลอยู่ในขอบเขตของแต่ละวิชา	ใช้กระบวนการของสหวิทยาการ

2.2.2.7 แนวทางการนำวิธีการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ในการเรียนการสอน

1) การเริ่มต้นอย่างช้า ๆ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการยอมรับ ทั้งนี้เพราะการริเริ่มแนวคิดที่ใหม่ ๆ หากนำไปใช้อย่างรวดเร็วจะทำให้ครูไม่มีเวลาตรวจสอบ ศึกษาและหาแนวทางที่เหมาะสมในการฝึกฝนในวิธีการใหม่ ๆ นั้น โดยปกติแล้วการเริ่มใช้นวัตกรรมใหม่อาจจะต้องสร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสหมีการทบทวน ปรับปรุงกระบวนการให้เหมาะสมเพราะครูมักจะไม่ใคร่ยอมรับนวัตกรรมใหม่ หากนำไปใช้รวดเร็วเกินไปโดยมักจะพุดว่า ฉันคิดว่ามันคงใช้ไม่ได้ผล ดังนั้นการที่ให้ครูเริ่มต้นอย่างช้า ๆ ในการนำวีการประเมินผลจากสภาพจริงไปใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่การยอมรับในที่สุดสิ่งที่สำคัญประการแรกของการนำไปใช้ ก็คือ ครูต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินผลจากสภาพจริง อาจจะเริ่มโดยการศึกษาเอกสาร การได้ดูวีดิทัศน์ ฟังเทป และ ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ดำเนินการประเมินสภาพจริงไปใช้ในชั้นเรียนจะเป็นประโยชน์ทำให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น การรับฟังความคิดเห็นของครูที่ใช้เทคนิคการประเมินผล และมาตรฐานที่ยอมรับซึ่งรวมไปถึงการนำการประเมินผลไปใช้ในห้องเรียนจะเกิดประโยชน์หรือไม่ จะตัดสินใจเริ่มต้นได้เมื่อใดโดยทั่วไปครูมักจะมองภาพการสอน การเรียนรู้ของเด็ก การประเมินผล เป็นงานที่แยกออกจากกัน โดยครูให้ความรู้ข้อมูลต่างๆ นักเรียนเรียนรู้แล้วจึงมีการประเมินผล ซึ่งในความเป็นจริงกระบวนการประเมินผลจากสภาพจริงจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้และการสอน โดยการประเมินผลจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา และมีการสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันและทั้งหมดจะเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

2) เริ่มต้นในเนื้อหาสาระบางส่วนที่มีความมั่นใจ การประเมินสภาพจริงนั้นครูสามารถนำไปใช้ได้กับทุกวิชาในชั้นเรียนและตลอดเวลา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนในทุกด้าน ซึ่งครูโดยทั่วไปมักจะเริ่มต้นอย่างน้อยๆ ในบางเนื้อหาที่ตนรู้สึกสบายใจและมั่นใจจนกว่าจะค้นพบว่าตนเองมีความชำนาญ และพัฒนาความสามรถอย่างดีแล้ว จึงขยายวงให้กว้างขึ้นไปสู่วิชาอื่นๆ ต่อไปจนหมดทั้งโรงเรียนนอกจากนี้ยังมีวิธีการอื่นๆ อีกหลายวิธีที่จะเริ่มต้นกระบวนการประเมินผลจากสภาพจริง ทั้งนี้พึงคำนึงว่าไม่มีวิธีใดที่จะถูกที่สุด รวมทั้งท่านอาจจะค้นหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่แตกต่างออกไป

3) การขัดเกลา พัฒนาจุดเด่นและเพิ่มพูนสมรรถนะให้คงอยู่ เมื่อครูขัดเกลาวิธีการและพัฒนาทักษะระบบสังเกต และกระบวนการในเนื้อหาสาระที่ตนรู้สึกว่ามีความสบายใจและมั่นใจ ก็จะเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาแนวทางในการนำกระบวนการประเมินผลสภาพจริงไปใช้ในขั้นต่อไป โดยอาจจะคัดเลือกพัฒนาการในด้านใหม่ หรือเนื้อหาหลักสูตรด้านอื่นๆ รวมทั้งการจัดโครงการและกลุ่มของเด็กที่ดำเนินการสังเกตและประเมิน เช่น ครูอาจจะเพิ่มการประเมินการบูรณการในการเรียนรู้ การบูรณการทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน รวมทั้งบูรณการระหว่างวิชาต่างๆ

4) จัดทำตารางกำหนดเวลาในการสะท้อนความคิดเห็นเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

จุดประสงค์ก็คือ ครูต้องการเวลาที่จะทบทวนการทำงานในกระบวนการประเมินบันทึก การสังเกตแบบสำรวจรายการ รายงานการประชุม โครงงานของนักเรียน ผลผลิต และแฟ้มงาน (Portfolios) หรือผลงานของกระบวนการ (Processions) เช่น วีดีทัศน์ และเทปเรื่อง เพื่อครูจะได้ใช้เวลาในการคิดว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไร ขณะนี้นักเรียนอยู่ตรงไหน อาจจะไปทางไหน จำแนกวีการเรียนรู้ ความสนใจเฉพาะสำหรับเรื่องที่จะเริ่มต้นชี้นำไปสู่การเรียนข้างหน้าพัฒนาการ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ครูคงจะต้องใช้เวลาในการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในการเรียนการสอน และการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการกำหนดเวลาดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของกระบวนการประเมินจากสภาพจริง เพื่อครูจะได้หยุดคิดและสะท้อนความคิดเห็นการกำหนดเวลาในระห่างชั่วโมงเรียนหรือก่อนและหลังชั่วโมงเรียนทำให้ครูมีโอกาสเสนอความสำเร็จของงาน ปัญหา เครื่องมือต่างๆ และปรับปรุงวิธีการที่ได้ข้อมูลจากพัฒนาการของเด็กและได้เรียนรู้จากครูอื่นๆ ด้วย จะช่วยให้ครูได้พัฒนาความสามารถของตนในการนำการประเมินผลจากสภาพจริงไปใช้ รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการเสริมสร้างประสบการณ์กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น กลุ่มครูได้ประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของเด็กบางคนที่มีปัญหาเพื่อให้สามารถพัฒนาได้เต็มที่

5. การนำกระบวนการประเมินผลจากสภาพจริงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม การนำกระบวนการประเมินผลจากสภาพจริงไปใช้อย่างเต็มรูปแบบจะครอบคลุมความรู้ในกระบวนการจัดโครงสร้างภายในของการประเมินผลจากสภาพจริง ความเข้าใจในข้อจำกัด และรับทราบถึงบทบาทการประเมินผลจากสภาพจริงในกระบวนการประเมินผลโดยรวมทั้งหมด

2.2.2.8 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

สามารถประมวลสรุปได้ดังนี้

1. ใช้งานที่มีลักษณะปลายเปิดและสะท้อนกิจกรรมการเรียนการสอนที่แท้จริง ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนายุทธวิธีการเรียนการสอนที่สำคัญ

2. เน้นการใช้ทักษะ ความรู้ความเข้าใจระดับสูงที่สามารถประยุกต์ใช้ข้ามวิชาได้

3. เน้นที่สาระสำคัญของลักษณะที่บ่งบอกถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้มากกว่าเพียงแต่การดูปริมาณของความบกพร่อง

4. เป็นปฏิบัติการที่เด่นชัดและแสดงให้เห็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากได้เป็นอย่างดี

5. ส่งเสริมให้มีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และบันทึกผลการเรียนรู้ในภาพกว้างที่ได้มาจากสถานการณ์ต่างๆ กัน

6. สามารถใช้ได้กับทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

7. ให้ความสำคัญและสนใจในความคิดและความสามารถของปัจเจกบุคคลมากกว่านำมาเปรียบเทียบระหว่างกัน

8. สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลและประเภทของผู้เรียนที่แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี

9. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันในระหว่างกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการวัดและการประเมินผลระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง

10. ผู้เรียนและผู้สอน ล้วนมีบทบาทสำคัญในการประเมินผล

11. ไม่เน้นว่าผลการศึกษาจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์สมมุติฐานที่ตั้งไว้ก่อนหน้าที่จะมีการเรียนการสอน

12. สามารถนำมาใช้เป็นวิธีการประเมินในระยะยาวได้

13. ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าที่ต้องการให้เกิดขึ้นมากกว่าการบันทึกจุดอ่อนของผู้เรียน

2.2.2.9 ข้อควรคำนึงในการประเมินตามสภาพจริง

1. การออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ควรแปลความหมายของจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการจะวัดว่า “การเรียนมีคุณสมบัติตามจุดประสงค์นี้ครบถ้วนจริง เขาควรมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างไรที่ตางจากพฤติกรรมของผู้ขาดคุณสมบัติตามจุดประสงค์นี้”

2. การแปลจุดประสงค์การเรียนรู้ออกเป็นภาระงาน ที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละคาบ จะช่วยลดภาระการสร้างแบบวัดแบบประเมินของผู้สอนลงได้ เพราะผู้สอนเพียงแต่จัดระบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน ตรวจสอบผลงานการฝึกปฏิบัติบันทึกลงระบบระเบียนก็จะช่วยการวัดการประเมินได้

3. การใช้วิธีกำหนดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ให้หมุนเวียนกันทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มผสมผสานกับการกำหนดเกณฑ์การวัดการประเมินในแต่ละชิ้นงานหรือภาระงานให้ชัดเจน ผู้สอนจะสามารถให้มีการวัดและประเมินกันเองในกลุ่มได้ โดยผู้สอนทำหน้าที่ติดตามประเมินการประเมินของผู้เรียนเป็นครั้งคราว จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น

เมื่อมีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีการเรียนการสอนตามสภาพจริงก็ย่อมต้องใช้การประเมินตามสภาพจริงควบคู่กันไป โดยมีการกำหนดงานแบบปลายเปิด คือ ให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ผลิตผลงานที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดในระดับสูง และเกิดทักษะในการแก้ปัญหา การประเมินมุ่งเน้นกระบวนการและผลผลิต มีการเชื่อมโยงในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยไม่แยกการประเมินออกจากกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เครื่องมือประเมินหลากหลาย มีเกณฑ์ประเมินที่เปิดเผย อีกทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะหรือชื่นชมผลงานชิ้นนั้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมการเรียน และเกิดความพยายามในการที่จะเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแห่งการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้ตามแนวทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของตน เต็มตามศักยภาพแห่งตน และสามารถก้าวไปสู่ความเป็น “คนเก่ง ดี และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข” ตามเป้าประสงค์หลักของการปฏิรูปการศึกษา ได้ต่อไป

2.2.2.10 เครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง

สำหรับเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินตามสภาพจริงนั้น สามารถมีได้หลายประเภทดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2. 4 วิธีการและเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง

วิธีการ – เครื่องมือ	กิจกรรมที่วัด
การสังเกต ประกอบด้วย - แบบสำรวจรายการ - ระเบียนพฤติกรรม - แบบมาตราส่วนประมาณค่า	วัดพฤติกรรมที่ลงมือปฏิบัติ แล้วสังเกตความสามารถและร่องรอยของการปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติตามคำสั่ง การทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน การเข้าร่วมการ ปฏิบัติหรือกิจกรรมที่กำหนด
	วัดกิจกรรมที่เป็นลักษณะนิสัยและความรู้สึก
การสัมภาษณ์ ได้แก่ - แบบบันทึกการสัมภาษณ์	สอบถามเพื่อให้ทราบถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และการกระทำด้านต่างๆ เช่น ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น บอกแนวความคิดที่มี อธิบายสิ่งที่มี ความเชื่ออยู่ เป็นต้น
การสอบถาม ได้แก่ - แบบสอบถาม	ใช้วัดความต้องการ ความสนใจ ที่แสดงความรู้สึกได้อย่างอิสระ
การทดสอบ ประกอบด้วย - แบบเขียนตอบ - แบบทดสอบปฏิบัติจริง	ทดสอบทักษะ ความรู้ความสามารถต่างๆ ที่ต้องการทราบ เช่น ความเร็วในการ อ่าน รวมทั้งความเข้าใจการอ่านและการเขียน และการสรุปความ เป็นต้น
	กิจกรรมที่ไม่อาจสังเกตได้ทุกเวลาและย่างทั่วถึง รวมทั้ง พฤติกรรมบางอย่างที่ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งเงื่อนไข บางอย่างเกิดขึ้นไม่บ่อยนักทำให้การสังเกตในสถานการณ์จริงเป็นเรื่องยากและเสียเวลานาน ดังนั้น การใช้แบบทดสอบจะมีความเหมาะสมมากกว่า
แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)	กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเป็นชิ้นงานออกมา อาจเป็นรายงาน แบบบันทึก เทปบันทึกเสียง ฯลฯ และทำการประเมิน โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น โดยมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนคิดทบทวนและประเมินตนเอง

ดังนั้น การประเมินผลที่หลากหลาย และมีวิธีการที่เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ เนื้อหา สภาพของผู้เรียน ที่สามารถเรียกรวม ๆ ได้ว่าเป็น “การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)” นี้ จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งของการเรียนการสอนที่ผู้สอนจำเป็นต้องสนใจและให้ความสำคัญ อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติที่ เน้น การประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน และการร่วมกิจกรรม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 26 หมวด 4 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งผลที่สำคัญที่สุดที่จะเกิดขึ้นก็จะตกอยู่กับผู้เรียนในฐานะ “ปัจเจกบุคคล” ที่จะสามารถพัฒนาตนเองได้ตามแนวทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของตน เต็มตามศักยภาพแห่งตน และสามารถก้าวไปสู่ความเป็น “คนเก่ง ดี และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข” ตามเป้าประสงค์หลักของการปฏิรูปการศึกษา ได้ต่อไป

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Coulter (1979) พัฒนาโมเดลสำหรับการวิจัยการบ้านโดยศึกษาจากงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีต โดยแสดงโมเดลสำหรับการวิจัยการบ้านซึ่งแบ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการทำการบ้าน เป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) ระยะเริ่มต้นในชั้นเรียน (Initial classroom phase) ครูต้องสร้างแรงจูงใจในการทำการบ้าน โดยออกแบบการบ้านที่ดี และมีการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนทำการบ้าน นักเรียนอาจมีการตอบสนองการทำการบ้านโดยเลือกระหว่างการทำการบ้านกับการทำกิจกรรมอื่นๆ ความเพียรของครูจะมีบทบาททำให้นักเรียนทำการบ้านได้อย่างสมบูรณ์ 2) ระยะบ้าน-ชุมชน (Home-community phase) มีหลายองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการทำการบ้าน เช่น ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมในบ้าน การสอนพิเศษจากผู้ปกครอง พี่น้อง เพื่อน หรือจากแหล่งใดก็ได้ จะส่งผลต่อการบ้านที่สมบูรณ์ แต่สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลก็ต่อเมื่อนักเรียนทำการบ้านด้วยตนเอง และ 3) ระยะติดตามผลในห้องเรียน (Classroom follow-up phase) พฤติกรรมการสอนของครูในการตรวจการบ้าน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การชมเชย และการวิเคราะห์ข้อสอบมีผลต่อการทำการบ้านของนักเรียน การสอบ และทัศนคติต่อครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับ องค์ประกอบทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนโดยรวม นอกจากนั้นอาจมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น อิทธิพลจากครู สำหรับโมเดลการวิจัยการบ้าน

Bulter (1987) เสนอเทคนิคการมอบหมายการบ้านในงานวิจัยของ NWREL (Northwest Regional Educational Laboratory) เรื่อง Homework โดยแนะนำวิธีการมอบหมายการบ้านที่มีประสิทธิภาพโดยครูควรปฏิบัติดังต่อไปนี้ 1) ครูไม่ควรใช้การบ้านเป็นเครื่องมือลงโทษและไม่ควรให้การไม่ทำการบ้านเป็นรางวัล 2) การมอบหมายการบ้านต้องมีความหลากหลาย มีทั้งการบ้านที่ใช้เวลาในการทำทั้งระยะสั้นและระยะยาว การบ้านที่สามารถฝึกฝนทักษะใหม่ๆ การบ้านที่เตรียมความพร้อมในบทเรียนใหม่ และการบ้านที่ฝึกความคิด

สร้างสรรค์ 3) ในการมอบหมายการบ้านให้นักเรียนทำทุกวัน เวลาที่ใช้ในการทำการบ้านไม่ควรนานเกินไป จากผลการวิจัยพบว่าครูไม่มีการประเมินปริมาณของเวลาในการทำการบ้านในแต่ละงานที่มอบหมายให้นักเรียน 4) ในการมอบหมายการบ้านครูควรแสดงให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการบ้านโดยมีการให้คะแนนในการทำการบ้านแต่ละชิ้นหรือพูดถึงประโยชน์ของการทำการบ้านแต่ละชิ้น 5) ครูควรมอบหมายการบ้านให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และตรวจสอบอัตราการส่ง ตรวจสอบความเข้าใจสอนซ้ำหรืออธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมในกรณีที่จำเป็น 6) ครูต้องแน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นเกี่ยวกับหัวข้อที่ครูมอบหมายให้ทำเป็นการบ้าน ความไม่พร้อมในการทำการบ้านจะนำไปสู่ความสับสนในการเรียนระดับสูงขึ้นไป 7) ครูทบทวนเนื้อหาความยากง่ายในการมอบหมายการบ้านก่อนที่จะให้การบ้านกับนักเรียน 8) ครูควรมอบหมายการบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะในการเรียน การจัดการความรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมต้นขึ้นไป

Cooper (1989 cited in Cooper, Jackson, Nye & Lindsay, 2001) พัฒนาโมเดลการทำการบ้านจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการบ้านที่ผ่านมาในอดีต โมเดลนี้มีแนวคิดขององค์ประกอบที่ทำให้กระบวนการทำการบ้านมีความสมบูรณ์เหมือนโมเดลการวิจัยการบ้านของ Coulter (1979) ที่แบ่งระยะการทำการบ้านออกเป็น 3 ระยะ โดยเพิ่มตัวแปรภายนอกที่เป็นคุณลักษณะของนักเรียน เนื้อหาวิชา และระดับชั้น กระบวนการทำการบ้านที่สมบูรณ์ในโมเดลนี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสำคัญ 2 ส่วน คือ องค์ประกอบ บ้าน-ชุมชน และองค์ประกอบในชั้นเรียน โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดก็คือ ครูผู้สอน และผู้ปกครอง สำหรับองค์ประกอบในชั้นเรียนครูจะเป็นผู้สอนเนื้อหาต่างๆ ในบทเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่จำเป็นต่อการทำการบ้าน และมอบหมายการบ้านที่มีคุณภาพจะทำให้ครูผู้สอนทราบว่านักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพียงใด โดยนักเรียนแต่ละคนมีการตอบสนองในการทำการบ้านที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมที่บ้านเอื้ออำนวยต่อการทำการบ้าน หรือการให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นที่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้เมื่อนักเรียนต้องการ

Corno (1996) แนะนำเทคนิคการมอบหมายการบ้านในลักษณะมุมมองแบบสมดุล คือ ความเข้าใจผิดและความจริงเกี่ยวกับการบ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการบ้านมี 5 ประการ คือ 1) ครูที่ดีควรจะให้การบ้านตามความสนใจและความสามารถของนักเรียนไม่ใช่ให้การบ้านอย่างสม่ำเสมอ 2) ปริมาณของการให้การบ้านไม่ใช่ตัวบ่งชี้ของความสำเร็จทางการศึกษา คุณภาพของการบ้านเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จทางการศึกษามากกว่า 3) การบ้านบางประเภทเหมาะที่จะทำในโรงเรียน 4) การบ้านอาจจะไม่สนับสนุนการเรียนรู้ได้โดยทันที ในการมอบหมายการบ้านครูควรคำนึงถึงความสนใจ สภาพแวดล้อมที่บ้านและอุปนิสัยของนักเรียน และ 5) การบ้านสามารถส่งเสริมความรับผิดชอบได้ แต่การที่นักเรียนจะมีความรับผิดชอบ ไม่ได้เกิด

จากอิทธิพลของการบ้านเพียงอย่างเดียว ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การบ้านจึงเป็นแค่ส่วนหนึ่งในหลายๆ ส่วนที่ส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบ

สำหรับความจริงเกี่ยวกับการบ้านมี 5 ประการคือ 1) การบ้านเป็นสิ่งที่ครูหรือโรงเรียนนำไปใช้ในทางที่ผิดได้แก่ การให้การบ้านโดยไม่คำนึงถึงสภาพทางครอบครัว ใช้การบ้านลงโทษนักเรียน ครูบางคนส่งเสริมการลดการบ้านโดยให้นักเรียนทำงานที่โรงเรียนอย่างรวดเร็ว ครูไม่ปฏิบัติตามนโยบายการตรวจเช็คการบ้าน 2) การบ้านสามารถทำให้เกิดความลำบากใจกับผู้แกครองของนักเรียนในระดับชั้นต้นๆ กล่าวคือ ส่วนใหญ่แล้วในปีแรกการบ้านจะสร้างปัญหาให้กับผู้ปกครองเสมอ ผู้ปกครองต้องช่วยนักเรียน ผู้ปกครองบางคนกล่าวว่าการบ้านเขามารบกวนชีวิตในครอบครัว นักเรียนมีกิจกรรมมากในแต่ละวันจนทำให้การบ้านในตอนกลางคืนเป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัวของผู้ปกครอง โดยเฉพาะเศรษฐานะของผู้ปกครองที่เป็นอุปสรรคในการทำการบ้าน ดังนั้นการเสนอนโยบายการเพิ่มจำนวนของการบ้านโดยไม่มีรายละเอียดชี้แจงเป็นเพียงนโยบายที่ปฏิบัติไม่ได้จริง 3) การบ้านรบกวนนักเรียนบางคนมากกว่าสร้างความสนุกในการทำการบ้าน ดังนั้นครูควรหาการบ้านที่สร้างแรงจูงใจทางบวกและผู้ปกครองควรสร้างบรรยากาศการสนับสนุนการทำการบ้าน อีกทั้งครูกับผู้ปกครองควรมีการติดต่อกัน 4) การบ้านที่ดีที่สุดอาจจะเป็นงานที่ทำที่บ้านแล้วนำมาอภิปรายต่อในโรงเรียน และ 5) ผู้วางนโยบาย นักการศึกษา และ ผู้ปกครองสามารถนำประโยชน์จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบ้านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

Baumgarter, Donahue & Bryan (1998) เสนอวิธีการที่จะช่วยให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนนำการบ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ 13 วิธี ไว้ดังนี้ 1) ครูต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการมอบหมายการบ้าน และนโยบายการมอบหมายการบ้าน 2) สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน 3) สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน 4) ทบทวนการสรุปนโยบายการมอบหมายของครู 5) ทบทวนความคิดเห็นเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้านของผู้ปกครอง 6) ทบทวนความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน 7) สังเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง 8) สรุปการสังเคราะห์ทัศนคติที่เกี่ยวกับการมอบหมายการบ้าน ของครู นักเรียน และผู้ปกครองส่งให้กับครอบครัวนักเรียน 9) ร่างนโยบายการกำหนดการบ้านตามความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง 10) พัฒนาการบ้านที่นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง 11) สร้างแผ่นพับวิธีการช่วยเหลือในการทำการบ้านแจกนักเรียนและผู้ปกครอง 12) พัฒนาแนวทางในการติดต่อกับนักเรียนและผู้ปกครอง เช่น โทรศัพท์ บันทึก จดหมาย จัดกิจกรรม 13) พัฒนาวิธีการติดต่อสื่อสารที่ง่ายต่อการรับข้อมูลระหว่างชั้นเรียน ระหว่างวิชา และระหว่างนักเรียนที่ปกติกับนักเรียนพิเศษ

Painter (2003) แนะนำวิธีการในการมอบหมายการบ้าน 3 อย่าง ดังนี้ 1) สร้างการบ้านให้สนุกและน่าสนใจ 2) สร้างการบ้านให้ตรงกับปัญหาในการเรียน และ 3) ปรับการบ้านให้ตรงกับความชอบของนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนวางแผนทำการบ้านซึ่งอาจสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนการทำการบ้านให้กับนักเรียน

Trautwien, Ludtke & Schnyder (2006) กล่าวว่าในการแก้ปัญหาการบ้านที่ไม่สมบูรณ์ของนักเรียน ครูและผู้ปกครองควรตระหนักในลำดับของแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในระยะสั้นและระยะยาว โดยทฤษฎีที่มีบทบาทก็คือ ทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า (Expectancy-value theory) ที่เป็นเหมือนแรงจูงใจในการทำนายหรือการพยากรณ์ความเพียรในการทำการบ้าน ครูอาจจะโน้มน้าวพฤติกรรมการทำการบ้านของนักเรียน โดยการเพิ่มความช่วยเหลือในการทำการบ้าน ทั้งนี้การเข้มงวดในการส่งการบ้านและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มากเกินไปจะทำให้เกิดผลทางลบได้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการมอบหมายการบ้านที่มีคุณภาพสูงจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการทำการบ้านและความเพียรในการทำการบ้าน และวิธีการที่นำมาใช้ในการปรับปรุงความเพียรในการทำการบ้านของนักเรียนอาจจะใช้โปรแกรมที่มีมาตรฐาน เช่น โปรแกรมการฝึกโดยยึดห้องเรียนเป็นฐาน (Classroom-based training programs) ที่ถูกพัฒนาโดย Zimmerman et al. (1996) และ Perels, Gurtler & Schmitz (2005) ที่มีทฤษฎีการกำกับตนเอง (Self-regulatory) รองรับ

Smith, Shlegle & Linda (2007) แนะนำแนวทางการมอบหมายการบ้านที่เป็นที่นิยมไว้ 3 แนวทางดังนี้ 1) การใช้ระบบทัศนคติต่อการบ้านทางบวก (positive attitude toward homework : P.A.T.H.) ระบบนี้เน้นการลดภาระให้กับผู้ปกครองโดยการให้เบอร์โทรศัพท์บ้านของครูกับนักเรียน นักเรียนสามารถโทรถามการบ้านกับครูได้ภายในช่วงเวลาที่ครูกำหนด 2) การมอบหมายการบ้านที่ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในเนื้อหาที่เป็นกิจกรรมที่สนุกๆ 3) การให้รางวัลสำหรับนักเรียนที่ทำการบ้านสมบูรณ์โดยไม่ต้องสอบเก็บคะแนน

Marzano & Pickering (2007) เสนอแนวทางในการมอบหมายการบ้านโดยยึดงานวิจัยเป็นฐาน (Research-Based Homework Guidelines) ดังต่อไปนี้ 1) แนะนำเนื้อหาที่ใหม่ ฝึกทักษะ หรือ กระบวนการที่นักเรียนสามารถทำการบ้านได้ด้วยตนเองแต่ไม่ควรง่ายจนเกินไป รายละเอียดของการบ้านเน้นไปที่เนื้อหาในชั้นเรียนที่สามารถเพิ่มความรู้ในชั้นเรียนให้ลึกยิ่งขึ้นและให้โอกาสนักเรียนเลือกประเด็นการบ้านที่ตนสนใจ 2) ออกแบบการบ้านให้นักเรียนสามารถทำการบ้านให้สมบูรณ์ได้มากที่สุด เช่น น่าสนใจและระดับความยากง่ายของการบ้านเหมาะสมกับนักเรียน 3) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำการบ้านของนักเรียนอย่างเหมาะสม เช่น สรุปประเด็นที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการบ้านว่ามีอะไรบ้าง โดยไม่ต้องทำหน้าที่เป็นครู หรือ ควบคุมการทำการบ้าน และ 4) ครูควรกำกับติดตามการทำการบ้านอย่างระมัดระวังในเนื้อหาการบ้านว่าเหมาะสมสำหรับอายุ

ของนักเรียนและเนื้อหาที่มอบหมายให้โดยไม่ควรใช้เวลามากเกินจนไม่ได้ทำกิจกรรมอื่นๆ ทั้งนี้ในการมอบหมายการบ้านที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ ระดับของชั้นเรียน เวลาในการทำการบ้าน และการมรส่วนร่วมของผู้ปกครอง

สานปฏิรูป (2547) กล่าวถึง เทคนิคการมอบหมายการบ้านอย่างมีคุณภาพว่า ต้องกำหนดความคาดหวังของครูในเรื่องการให้การบ้านตั้งแต่ต้นปีการศึกษา สร้างสรรค์ การบ้านที่มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน และอธิบายให้เด็กเข้าใจจุดประสงค์นั้นๆ ด้วยคำสั่งต่างๆ ในการให้การบ้านต้องชัดเจน และมีจุดเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สร้างสรรค์การบ้านที่ท้าทายให้เด็กคิดและสามารถบูรณาการกับสิ่งต่างๆ ได้ ลักษณะของการบ้านต้องมีความหลากหลาย เพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกเบื่อกับรูปแบบเดิมๆ ให้การบ้านที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนบุคคล (เช่น การบ้านที่เด็กต้องใช้ข้อมูลจากครอบครัว หรือประสบการณ์ในชุมชนของตนเอง) ให้การบ้านที่สอดคล้องกับทักษะ ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน ใช้แหล่งข้อมูลที่มีในโรงเรียนหรือในชุมชน ให้การบ้านที่สอดคล้องกับวิธีการสอนของครู ให้การบ้านในปริมาณที่เหมาะสม และหมั่นคอยซักถามว่าเด็กใช้เวลาในการทำนานเท่าใด ให้กำลังใจเด็ก และให้เด็กเกิดนิสัยการเรียนรู้ที่ดี และชมเด็กบ้าง และสร้างแรงจูงใจ

ธาราทิพย์ พุ่มชุมพล (2549) พัฒนาตัวบ่งชี้ของการบ้านที่ดีและอิทธิพลของการบ้านทั้งหมด 4 วิชา คือ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนอยู่ช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จำนวน 217 คน และนักเรียนจำนวน 406 คน โดยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม และการศึกษาพหุกรณี และศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณโดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจลักษณะการบ้านที่ดีแยกตามายวิชา และวิเคราะห์อิทธิพลของการบ้านที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคุณ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการบ้านที่ครูให้ความสำคัญอันดับแรก คือ องค์ประกอบการใช้ประโยชน์จากการบ้าน ส่วนองค์ประกอบของการบ้านที่นักเรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ ควาสมัครใจในการทำการบ้าน ตัวบ่งชี้ร่วมของลักษณะการทำการบ้านที่ดีที่สุดสำหรับทุกวิชา คือ ครูวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนของนักเรียนแล้วนำมากำหนดการบ้านที่ให้ ครูตรวจการบ้านโดยแก้ไขข้อผิดให้และครูให้คะแนนการบ้านที่ส่งทุกครั้ง และในด้านเนื้อหาวิชา พบว่า การบ้านวิชาคณิตศาสตร์มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด

Trautwien et al. (2006b) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแงจูงใจกับความเพียรในการทำการบ้านและความเพียรทำงานในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 5-9 โดยมีทฤษฎีความตาดหวังคุณค่าเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 เกรด 7 และเกรด 9 ในโรงเรียนประเทศเยอรมัน ในการวิจัยครั้งนี้นักวิจัยทำการศึกษาทั้งหมด 2 ครั้ง ในการศึกษาครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการทำการบ้าน

(ความเพียรในการทำการบ้าน) เวลาในการทำการบ้าน แรงจูงใจในการทำการบ้าน (ความเชื่อในคุณค่าของการบ้าน) และคุณลักษณะของนักเรียน (ความมีจิตสำนึก) ในนักเรียน 3 กลุ่ม จำนวน 2,712 คน ผลการวิจัยพบว่าเวลาในการทำการบ้านและความมีจิตสำนึกของนักเรียนเกรด 7 และเกรด 9 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเพียรในการทำการบ้าน ความเชื่อในคุณค่าของการบ้าน และการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self-concept) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ในการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการทำการบ้าน (ความทุ่มเท และความตั้งใจ) แรงจูงใจในการทำการบ้าน การมอบหมายการบ้าน (การรับรู้เกี่ยวกับการสอน การควบคุม และการปรับเปลี่ยน) ที่แตกต่างกันในการทำการบ้าน (homework) และการทำงานในชั้นเรียน (class work) โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Paired-Samples t-test) ผลการวิจัย พบว่า ความทุ่มเทในการทำการบ้าน ความเชื่อในคุณค่าของการบ้าน การควบคุม และการปรับเปลี่ยนของการบ้านและการในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยค่าเฉลี่ยของงานที่ทำในชั้นเรียนมีมากกว่าการบ้าน

Trautwien & Ludtke (2007) ศึกษาความเพียรในการทำการบ้านและเวลาในการทำการบ้านทั้งหมด 6 วิชา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาเยอรมัน ภาษาอังกฤษ และประวัติศาสตร์ งานวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการกำหนดเจตจำนงของตนเอง ทฤษฎีการเรียนการสอนและทฤษฎีความคาดหวังและคุณค่าเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 8 และ 9 จำนวน 511 คน วัตถุประสงค์ในการครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อความเพียรในการทำการบ้าน และเวลาในการทำการบ้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่ใช้ระเบียบวิธีเชิงบรรยาย (descriptive research) ที่มุ่งเปรียบเทียบพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดของการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (EC 200) ทั้งหมดในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 697 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (EC 200) กลุ่ม 005 จำนวน 58 คน และกลุ่ม 009 จำนวน 96 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 รวมทั้งสิ้นจำนวน 154 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายในระดับห้องเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินผลการทำการบ้าน 2) ข้อสอบความรู้ทางเศรษฐศาสตร์เป็นข้อสอบกลางภาคและข้อสอบปลายภาค และ 3) แบบวัดทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ 4) เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ เครื่องมือวิจัยแต่ละชุดมีรายละเอียด ดังนี้

1) แบบประเมินผลการทำการบ้าน เป็นแบบบันทึกรายการประเมินผลการส่งการบ้านในแต่ละครั้งของนักศึกษา มี 3 รายการ ได้แก่ ส่งตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความถูกต้อง ในแต่ละรายการใช้เกณฑ์การประเมินผลแบบวิเคราะห์การทำแบบฝึกหัด ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2548:102)

2) ข้อสอบทดสอบความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก สำหรับการสอบกลางภาค คะแนนเต็ม 30 คะแนน และแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก สำหรับการสอบปลายภาค คะแนนเต็ม 50 คะแนน รวม 80 คะแนน

3) แบบวัดทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ เป็นโจทย์ปัญหาทางเศรษฐศาสตร์ที่ให้นักศึกษาแสดงวิธีทำในการหาคำตอบจำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน โดยให้แบ่งกลุ่มทำแบบทดสอบทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ และผู้สอนทำการสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการจัดการ และกระบวนการทำงานกลุ่ม

4) เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ เป็นข้อคำถาม 10 ข้อ โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นแบบ Rating Scales 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน 5
เห็นด้วย	ระดับคะแนน 4
ไม่แน่ใจ	ระดับคะแนน 3
ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน 1

การแปรความหมายของระดับความคิดเห็นเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	4.50 – 5.00
เห็นด้วย	ระดับคะแนน	4.00 – 4.49
ไม่แน่ใจ	ระดับคะแนน	3.00 – 3.49
ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน	1.50 – 2.49
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	0.00 – 1.49

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการส่งการบ้านของนักศึกษาเป็นเวลา 15 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และทดสอบความรู้ทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ในสัปดาห์ที่ 14

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติต่อไปนี้

1. การแจกแจงพฤติกรรมการทำการบ้าน วิเคราะห์ด้วยคำสั่ง Crosstabs
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ระดับห้องเรียน โดยการทดสอบค่าที (Independent-Samples T)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมระหว่างพฤติกรรมการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) โดยนำตัวแปรเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจมาเป็นตัวแปรร่วม
5. การวิเคราะห์การวิเคราะห์ระดับเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ ใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
6. ทดสอบความแตกต่างเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างกลุ่มเรียน ใช้สถิติ t-test

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเสนอไว้ตามตาราง 1 ถึงตาราง 9 เป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแต่ละกลุ่มเรียน จำแนกตามระดับคุณภาพพฤติกรรมการทำการบ้าน

พฤติกรรมการทำการบ้าน		กลุ่ม 005		กลุ่ม 009		รวม	
		จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ส่งตรงเวลา	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	8	13.8	15	15.6	23	14.9
	ควรปรับปรุง	8	13.8	30	31.3	38	24.7
	พอใช้	7	12.1	19	19.8	26	16.9
	ดี	16	27.6	27	28.1	43	27.9
	ดีมาก	19	32.8	5	5.2	24	15.6
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	-	-	-	-	-	-
	ควรปรับปรุง	-	-	2	2.1	2	1.3
	พอใช้	10	17.2	7	7.3	17	11.0
	ดี	27	46.6	52	54.2	79	51.3
	ดีมาก	21	36.2	35	36.5	56	36.4
ความถูกต้อง	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	-	-	-	-	-	-
	ควรปรับปรุง	-	-	-	-	-	-
	พอใช้	4	6.9	3	3.1	7	4.5
	ดี	16	27.6	25	26.0	41	26.6
	ดีมาก	38	65.5	68	70.8	106	68.8

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการทำการบ้านที่ต้องปรับปรุงจนถึงควรปรับปรุงอย่างยิ่ง ได้แก่ การส่งการบ้านตรงเวลา โดยเฉพาะกลุ่ม 009 มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมาคือกลุ่ม 005 มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ในภาพรวมทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 สำหรับความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่ม 005 มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 และกลุ่ม 009 มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 ในภาพรวมทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 และในส่วนของความถูกต้อง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมากทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่ม 005 มีจำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 65.5 กลุ่ม 009 มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 ในภาพรวมทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำการบ้าน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม

	กลุ่ม 005		กลุ่ม 009		T	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ส่งตรงเวลา	2.52	1.43	1.76	1.77	3.396	.001
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.19	.71	3.25	.68	-.524	.601
ความถูกต้อง	3.59	.62	3.68	.53	-.962	.338
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44.22	11.45	44.23	9.65	-.003	.998
ทักษะกระบวนการ	10.91	2.34	11.02	1.94	-.306	.760

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการทำการบ้านในส่วนของการส่งตรงเวลา มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่ม 005 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52) มีพฤติกรรมส่งการบ้านตรงเวลาดีกว่ากลุ่ม 009 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76) และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความถูกต้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พฤติกรรมทำการบ้าน และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์

	ส่งตรงเวลา	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ความถูกต้อง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ทักษะฯ
ส่งตรงเวลา	1.000				
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	.453**	1.000			
ความถูกต้อง	.456**	.675**	1.000		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.237**	.183*	.202*	1.000	
ทักษะฯ	.226**	.188*	.203*	.950**	1.000

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .950) ซึ่งเป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด รองลงมาได้แก่ คู่ความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องและความเป็นระเบียบเรียบร้อย (r = .675) คู่ของความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องและการส่งการบ้านตรงเวลา (r = .456) และคู่ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการส่งการบ้านตรงเวลา (r = .453) ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ของความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการจำแนกตามกลุ่ม การส่งการบ้านตรงเวลา

กลุ่ม (จำนวน) การส่งการบ้านตรงเวลา	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		F	Sig.	ทักษะกระบวนการฯ		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง (23)	40.96	7.94			10.35	1.72		
ควรปรับปรุง (38)	42.55	11.16	2.661	.035	10.66	2.08	2.256	.066
พอใช้ (26)	43.77	9.82			10.81	1.94		
ดี (43)	44.67	10.00			11.16	2.10		
ดีมาก (24)	49.71	10.67			11.96	2.35		
รวม	44.23	10.33			10.98	2.09		

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มของการประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กลุ่มที่ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 40.96) และควรปรับปรุง (ค่าเฉลี่ย 42.55) พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 43.77) ดี (ค่าเฉลี่ย 44.67) และ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 40.96) ในทำนองเดียวกันคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง กลุ่มที่ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 00.35) และควรปรับปรุง (ค่าเฉลี่ย 10.66) พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 10.81) ดี (ค่าเฉลี่ย 11.16) และ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 11.96) และไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการ จำแนกตามกลุ่ม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน

กลุ่ม (จำนวน) ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		F	Sig.	ทักษะกระบวนการฯ		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ควรปรับปรุง (38)	1.41	11.16	2.896	.037	9.00	1.41	2.978	.033
พอใช้ (26)	7.48	9.82			9.76	1.56		
ดี (43)	10.17	10.00			11.13	1.98		
ดีมาก (24)	10.83	10.67			11.21	2.28		
รวม	10.32	10.33			10.98	2.09		

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของแต่ละกลุ่มของการประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กลุ่มที่ควรปรับปรุง (ค่าเฉลี่ย 34.00) พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 38.41) ดี (ค่าเฉลี่ย 44.97) และ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 45.30) ในทำนองเดียวกันคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง กลุ่มที่ควรปรับปรุง (ค่าเฉลี่ย 9.00) พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 9.76) ดี (ค่าเฉลี่ย 11.13) และ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 11.21) และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการ จำแนกตามกลุ่ม ความถูกต้องในการตอบคำถาม

กลุ่ม (จำนวน) ความถูกต้องในการตอบคำถาม	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		F	Sig.	ทักษะกระบวนการฯ		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
พอใช้ (26)	33.0	5.48	4.912	.009	9.00	1.29	4.098	.018
ดี (43)	43.63	8.83			10.76	1.85		
ดีมาก (24)	45.20	10.69			11.20	2.16		
รวม	44.23	10.33			10.98	2.09		

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มของการประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 33.00) ดี (ค่าเฉลี่ย 43.6397) และ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 45.20) ในทำนองเดียวกันคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่าง กลุ่มที่พอใช้ (ค่าเฉลี่ย 9.00) ดี (ค่าเฉลี่ย 10.76) และ ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 11.20) และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4 5 และ 6 ทำให้เห็นแนวโน้มว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ และคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ มีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อมีการส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความถูกต้องตามระดับการประเมินที่ดีขึ้นจากควรปรับปรุงอย่างยิ่ง ควรปรับปรุง พอใช้ ดี และดีมากตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความถูกต้องในการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ กลุ่ม 005

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	Type III SS	df.	MS	F	Sig.
Corrected model	ผลสัมฤทธิ์	3081.640	17	181.273	1.651	.096
	ทักษะ	119.796	17	7.047	1.462	.160
การส่งการบ้านตรงเวลา	ผลสัมฤทธิ์	503.505	4	125.876	1.146	.349
	ทักษะ	14.759	4	3.690	.766	.554
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลสัมฤทธิ์	59.263	2	29.632	.270	.765
	ทักษะ	2.007	2	1.004	.208	.813
ความถูกต้องในการตอบคำถาม	ผลสัมฤทธิ์	815.287	2	407.644	3.712	.033
	ทักษะ	34.581	2	17.290	3.588	.037
Error	ผลสัมฤทธิ์	4392.447	40	109.811		
	ทักษะ	192.773	40	4.819		
Total	ผลสัมฤทธิ์	120909.000	58			
	ทักษะ	7221.000	58			

a. R Squared = .412 (Adjusted R Squared = .163)

b. R Squared .383 (Adjusted R Squared = .121)

จากตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม (Levene's Statistic: F = 1.582 Sig. = .121) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง (F = .522 Sig. = .671) ผลกาวิเคราะห์ พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า F = 3.712 Sig. = .033 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 41.2

ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม (Levene's Statistic: F = 1.160 Sig. = .338) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง (F = .522 Sig. = .671)สำหรับคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า F = 3.588 Sig. = .037 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 38.3

สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ไม่ขึ้นอยู่กับการส่งการบ้านตรงเวลา และไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความถูกต้องในการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์กลุ่ม 009

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	Type III SS	df.	MS	F	Sig.
Corrected model	ผลสัมฤทธิ์	1485.522	18	82.529	.864	.622
	ทักษะ	57.104	18	3.172	.812	.681
การส่งการบ้านตรงเวลา	ผลสัมฤทธิ์	157.171	4	39.293	.411	.800
	ทักษะ	7.642	4	1.911	.489	.744
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลสัมฤทธิ์	229.416	2	114.708	1.201	.307
	ทักษะ	6.365	2	3.182	.815	.447
ความถูกต้องในการตอบคำถาม	ผลสัมฤทธิ์	285.046	1	285.046	2.894	.047
	ทักษะ	10.689	1	10.689	2.735	.049
Error	ผลสัมฤทธิ์	7355.436	77	95.525		
	ทักษะ	300.854	77	3.907		
Total	ผลสัมฤทธิ์	196638.000	96			
	ทักษะ	12018.000	96			

a. R Squared = .168 (Adjusted R Squared = .026)

b. R Squared .160 (Adjusted R Squared = .037)

จากตารางที่ 4.8 ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม (Levene's Statistic : F = 1.500 Sig. = .113) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง (F = .522 Sig. = .671) ผลการวิเคราะห์ พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า F = 3.712 Sig. = .033 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 41.2

ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม (Levene's Statistic : F = .918 Sig. = .560) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง (F = .522 Sig. = .671)สำหรับคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า F = 3.588 Sig. = .037 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 38.3

สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ไม่ขึ้นอยู่กับการส่งการบ้านตรงเวลา และไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความถูกต้องในการทำการบ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ รวมทั้ง 2 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	Type III SS	df.	MS	F	Sig.
Corrected model	ผลสัมฤทธิ์	2663.425	19	140.180	1.376	.149
	ทักษะ	81.878	19	4.836	1.119	.339
การส่งการบ้านตรงเวลา	ผลสัมฤทธิ์	386.988	4	96.747	.950	.438
	ทักษะ	7.782	4	1.945	.450	.772
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลสัมฤทธิ์	129.812	3	43.271	.425	.736
	ทักษะ	7.034	3	2.345	.543	.654
ความถูกต้องในการตอบคำถาม	ผลสัมฤทธิ์	710.293	2	355.147	3.486	.041
	ทักษะ	29.366	2	14.683	3.398	.043
Error	ผลสัมฤทธิ์	13651.621	134	101.878		
	ทักษะ	597.064	134	4.321		
Total	ผลสัมฤทธิ์	317547.000	154			
	ทักษะ	19239.000	154			

a. R Squared = .163 (Adjusted R Squared = .045)

b. R Squared .137 (Adjusted R Squared = .015)

จากตาราที่ 4.9 ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม (Levene's Statistic: F = 1.063 Sig. = .396) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง (F = .522 Sig. = .671) ผลการวิเคราะห์ พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า F = 3.712 Sig. = .033 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 41.2

ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม (Levene's Statistic: F = .675 Sig. = .851) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง (F = .522 Sig. = .671)สำหรับคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า F = 3.588 Sig. = .037 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของ เจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 38.3

สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ไม่ขึ้นอยู่กับการส่งการบ้านตรงเวลา และไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ผลการประเมิน
1. ฉันต้องหาความรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม	36 (23.4)	101 (65.6)	16 (10.4)	1 (0.6)	-	4.12	.594	เห็นด้วย
2. ฉันติดตามดูผลงานของคนเก่งเศรษฐศาสตร์	10 (6.5)	49 (31.8)	82 (53.2)	10 (6.5)	3 (1.9)	3.34	.779	ไม่แน่ใจ
3. ฉันชอบเอาโจทย์เศรษฐศาสตร์ที่อาจารย์ไม่ได้สอนมาคิด	11 (7.1)	41 (26.6)	75 (48.7)	20 (13.0)	7 (4.5)	3.19	.913	ไม่แน่ใจ
4. เวลาเรียนเศรษฐศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์น้อยเกินไป	14 (9.1)	45 (29.2)	62 (403.)	30 (19.5)	3 (1.9)	3.24	.936	ไม่แน่ใจ
5. ฉันใช้เวลาว่างซักถามเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	8 (5.2)	55 (35.7)	66 (42.9)	25 (16.2)	-	3.30	.801	ไม่แน่ใจ
6. ขณะเรียนเศรษฐศาสตร์ฉันรู้สึกสนุก	70 (45.5)	59 (38.3)	22 (14.3)	3 (1.9)	-	4.25	.845	เห็นด้วย
7. ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ท้าทาย	46 (29.9)	79 (51.3)	23 (14.9)	2 (1.3)	4 (2.6)	4.05	.858	เห็นด้วย
8. ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์มีประโยชน์มากในชีวิตประจำวัน	81 (52.6)	64 (41.6)	8 (5.2)	1 (0.6)	-	4.46	.628	เห็นด้วย
9. ฉันกระตือรือร้นเมื่ออาจารย์นำโจทย์ปัญหายากๆ หรือแปลกๆ มาให้ทำ	25 (16.2)	66 (42.9)	53 (34.4)	6 (3.9)	4 (2.6)	3.66	.887	เห็นด้วย
10. ฉันรู้สึกรักการเรียนเศรษฐศาสตร์	32 (20.8)	62 (40.3)	50 (32.5)	6 (3.9)	4 (2.6)	3.73	.924	เห็นด้วย
รวม						3.73	.523	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในประเด็นเรียงจากมากไปน้อย คือ ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์มีประโยชน์มากในชีวิตประจำวัน(ค่าเฉลี่ย 4.46)ขณะเรียนเศรษฐศาสตร์ฉันรู้สึกสนุก(ค่าเฉลี่ย 4.25)ฉันต้องหาความรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม(ค่าเฉลี่ย 4.12) ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ท้าทาย (ค่าเฉลี่ย 4.05) ฉันรู้สึกรักการเรียนเศรษฐศาสตร์(ค่าเฉลี่ย 3.73)ฉันกระตือรือร้นเมื่ออาจารย์นำโจทย์ปัญหายากๆหรือแปลกๆ มาให้ทำ(ค่าเฉลี่ย 3.66) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจ คือ ฉันติดตามดูผลงานของคนเก่งเศรษฐศาสตร์(ค่าเฉลี่ย 3.34) ฉันใช้เวลาว่างซักถามเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์(ค่าเฉลี่ย 3.30) เวลาเรียนเศรษฐศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์น้อยเกินไป(ค่าเฉลี่ย 3.24) ฉันชอบเอาโจทย์เศรษฐศาสตร์ที่อาจารย์ไม่ได้สอนมาคิด(ค่าเฉลี่ย 3.19) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ ระหว่างกลุ่ม 005 และกลุ่ม 009

กลุ่มเรียน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	Sig.	ผลการประเมิน
กลุ่ม 005	58	3.703	.5271	.300	.765	ไม่แตกต่าง
กลุ่ม 009	96	3.678	.4968			

จากตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ ระหว่างกลุ่ม 005 และกลุ่ม 009 พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายและเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและการเสนอแนะจากผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1. พฤติกรรมการทำการบ้านวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจของนักศึกษากลุ่ม 005 และ กลุ่ม 009 ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีพฤติกรรมการทำการบ้านอยู่ในระดับดีขึ้นไป เมื่อจำแนกรายพฤติกรรมย่อยพบว่า ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 87.7 ทำการบ้านถูกต้อง ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 95.4 ส่วนพฤติกรรมที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ผลการวิจัยพบว่า การส่งการบ้านตรงเวลามีพฤติกรรมที่ต้องปรับปรุง จนถึงควรปรับปรุงอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 39.6 ซึ่งพฤติกรรมนี้นักศึกษามักอ้างว่าลืมนำมาส่งตามวันที่กำหนด หรือยังทำไม่เสร็จจึงไม่มีส่งในวันที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Coulter (1979) ที่ว่าผู้สอนติดตามผลในห้องเรียนมีการตรวจการบ้านและให้ข้อมูลย้อนกลับมีการชมเชยนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดีครบทั้งสามด้าน คือ การส่งการบ้านตรงเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน และความถูกต้องในการตอบคำถาม และสอดคล้องกับ Trautwien, Ludtke & Schnyder (2006) โดยใช้ทฤษฎีความคาดหวัง – คุณค่า (Expectancy-value theory) ที่เป็นแรงจูงใจในการทำนายหรือพยากรณ์ความเพียรในการทำการบ้าน โดยครูจะโน้มน้าวพฤติกรรมการทำการบ้านโดยเพิ่มความช่วยเหลือเข้มงวดในการส่งการบ้าน และหากการบ้านมีคุณภาพสูงทำถูกต้องก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

5.1.2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำการบ้านในระดับกลุ่มเรียน ผลการวิจัยพบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างอยู่ต่างกลุ่มเรียนกัน แต่มีอาจารย์ผู้สอนคนเดียวกันมีพฤติกรรมการทำการบ้านด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความถูกต้องไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้นพฤติกรรมด้านการส่งการบ้านตรงเวลาทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่ม 005 มีพฤติกรรมการส่งการบ้านตรงเวลาดีกว่ากลุ่ม 009 อาจเป็นเพราะว่าจำนวนนักศึกษาในกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่ากลุ่ม 005 โอกาสส่งการบ้านไม่ตรงเวลาจึงมากกว่า ในส่วนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนทักษะทางกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวน่าจะเป็นข้อสนับสนุนที่ว่า อาจารย์ผู้สอนคนเดียวกันทั้ง 2 กลุ่มและพื้นฐานของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจ ดังนั้นผู้สอนย่อมใช้กฎระเบียบในการทำงานและมีแผนการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเหมือนกัน ทำให้พฤติกรรมการทำการบ้าน ความรู้ และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับ Bulter (1987) การมอบหมายการบ้านต้องมีความหลากหลายมีทั้งที่ใช้เวลาในการทำสั้นและยาว และสามารถฝึกฝนทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมในบทเรียนต่อไปและให้ผู้เรียนฝึกคิดสร้างสรรค์มีการตรวจสอบการส่งว่าครบถ้วนถูกต้อง และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

5.1.3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด รองลงมาได้แก่ คู่ความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องและความเป็นระเบียบเรียบร้อย คู่ของความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องและการส่งการบ้านตรงเวลา และคู่ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการส่งการบ้านตรงเวลา ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ของความสัมพันธ์ สอดคล้องกับ Corno (1996) และ Trautwien er al. (2006) ที่ว่าคุณภาพการบ้านเป็นตัวพยากรณ์หรือมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางการศึกษา

5.1.4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการทำการบ้าน ความรู้ และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า ผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าประชากรมีความแปรปรวนเท่ากันทุกกลุ่ม และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Covariate กับตัวแปรตามเหมือนกันทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบความเท่ากันของความชันของเส้นตรง ผลการวิเคราะห์ พบว่าคะแนนความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 41.2 สำหรับคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ ของนักศึกษากลุ่ม 005 มีค่า ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ .05 แสดงให้เห็นว่าคะแนนทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับการทำการบ้านถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อได้ขจัดตัวแปรของเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ออกไป ทำให้ได้ตัวแบบที่อธิบายทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษากลุ่ม 005 ได้ร้อยละ 38.3 สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเศรษฐศาสตร์ และทักษะกระบวนการทางเศรษฐศาสตร์ไม่ขึ้นอยู่กับการส่งการบ้านตรงเวลา และไม่ขึ้นอยู่กับความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Baumgarter, Donahue & Bryan (1998) มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการมอบหมายการบ้านและวัดเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์และสอดคล้องกับ Painter (2003) ที่ว่าการสร้างการบ้านให้ตรงกับเนื้อหาและความชอบของนักเรียน โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนวางแผนทำการบ้านเพื่อที่จะส่งการบ้านตรงเวลา

5.1.5 ผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในประเด็นเรียงจากมากไปน้อย คือ ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์มีประโยชน์มากในชีวิตประจำวันขณะเรียนเศรษฐศาสตร์ฉันรู้สึกสนุกฉันต้องหาความรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ท้าทาย ฉันรู้สึกรักการเรียนเศรษฐศาสตร์) ฉันกระตือรือร้นเมื่ออาจารย์นำโจทย์ปัญหายากๆหรือแปลกๆ มาให้ทำ ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจ คือ ฉันติดตามดูผลงานของคนเก่งเศรษฐศาสตร์ ฉันใช้เวลาว่างซักถามเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ เวลาเรียนเศรษฐศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์น้อยเกินไป ฉันชอบเอาโจทย์เศรษฐศาสตร์ที่อาจารย์ไม่ได้สอนมาคิด) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ควรทำวิจัยในชั้นเรียนที่แจกแจงพฤติกรรมเพิ่มขึ้นควรสรุปเป็นช่วง ๆ เช่น สัปดาห์ที่ 3 – 4 จะทำให้ผู้วิจัยวินิจฉัยผู้เรียนเป็นรายบุคคล ชัดเจนขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

5.2.2 ควรศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้กับวิชาอื่นๆ และเตรียมเก็บข้อมูลผู้เรียนไว้หลายๆ ด้าน และควรวางแผนการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ จะทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนซึ่งเป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

PPU

บรรณานุกรม

กันต์ฤทัย คลังพหล. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความเพียรในการทำการบ้านวิชาสถิติธุรกิจ: การวิเคราะห์โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ.** วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2545

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาพลาดพร้าว, 2540.

เฉลิมพล พันทอง. **การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ทิวัตถ์ มณีโชต. **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท เกรทเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2549.

ธนาทิพ ฉัตรภูติ. (2544). **สร้างการเรียนรู้ด้วยการบ้าน**. สานปฏิรูป. 4(36): 24-25.

ธาราทิพย์ พุ่มชุมพล. (2549). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ลักษณะของการบ้านที่ดีและอิทธิพลของการบ้านที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บูรชัย ศิริมหาสาคร. **Portfolio กับการศึกษาไทย.** กรุงเทพ : บุ๊ค พอยท์, 2545.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2550). **นิยามคำว่า "การบ้าน"** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://rirs3.royin.go.th/ridictionary/lookup.html.

วิชาการ กรม. (2539) **แนวทางการมอบหมายการบ้านให้นักเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545. **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2546. **คู่มือวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์

สมนึก นนธิจันทร์. **การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลดีเด่น.** สุรินทร์ : สำนักงานประถมศึกษาอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. 2544.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์. **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 4. เดอะโนวเลดจ์ เซ็นเตอร์ 2544.

สุวิทย์ มูลคำ, อรทัย มูลคำ. **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท ดวงกมลสมัย จำกัด, 2544.

สุภัทรกรณ์ พิบูลย์. **การประเมินตามสภาพจริง.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท จุลธรดีไซน์ จำกัด, 2544.

สุวิมล ว่องวานิช. **การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544. **วิธีวิทยาการประเมิน:ศาสตร์แห่งคุณค่า.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. **การวัดและประเมินผลสภาพแท้จริงของนักเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาพลาดพร้าว. 2540.

อนุวัติ คุณแก้ว. **หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา.** เอกสารสำเนา. 2548.

----------.โครงการอบรมครูผู้สอนกลุ่มคระกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (วิทยาศาสตร์) และครูประจำห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. 2542.

----------. แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). 2545.

----------. **แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช** 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาพลาดพร้าว. 2546.

----------. **การประเมินผลจากสภาพจริง.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

สานปฏิรูป. (2547). การบ้านกับวิกฤติการณ์ในสังคมอเมริกัน. สานปฏิรูป 6(69)ซ 26-28.

Baumgarter D., Donahue M. & Bryan T. (1998). **Homework: Planning for Success.** TeachnlgK-8, November/December: 52-54

Butler, A. J. (1987). Homework [Online]. Available from: http://www.nwrel.org/ scpd/sirs/1/cu1.html. [2007, June 9]

Beerens, D.R. 2000. **Evaluating teachers for professional growth : Creating a culture of motivation and learning.** Thousand Oaks, California.

Bloom, B.S. & Others. 1971. **Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning.** New York: McGraw-Hill.

Cool, V.A. and Keith, T.Z. 1992. Testing a model of school learning : Direct and indirect effects on academic achievement. **Contemporary Educational Psychology.** 16 ; 28 – 44.

Cooper, H., Jackson, K., Nye, B. & Lindsay. J. (2001). A model of homewoek's influence on the performance evaluations of elementary school students. The Joumal of Experimental Education, 69(2): 181-199

Cooper, H, Lindsay, J.,J. & Ney, B. (1998), Pelationships among attitudes about homework, amount of admework assigned and completed and student achievement. Joumal of Educational Psychology, 90(1): 70-83.

Como, L. (1996). Homework is a somplicated thing. Educational Researcher, 25(8): 27-30.

Coulter F. (1979). Homework a neglected research area. British Educational Research Journel, 5(1):21-53.

Marzano J. R. & Pickering J. D. (2007). Special topic /The case for and against homework. Educational Leadership, 64(6): 74-79.

Muhlenbruck, L.et al. 2000. Homework and achievement : Explaining the different strengths of relation at the elementary and secondary school levels. **Social Psychology of Education.** 3 ; 295 – 317.

Painter, L. (2003). Homework. New York: Oxford.

Smith, F., Shlegle, J. & Linda, S. (2007). Top homeoork tips. NEA Today, 25(6): 45-46.

Trautwein, U., Ludtke, O., Kastens, o> & Koller, O. (2006). Effort on homework in grades 5 through 9: development. Motivational antecedents, and the association with effort on classwork. Child Development. 77(4): 1094-1111.

DPU

ภาคผนวก

แบบบันทึกพฤติกรรมการทำการบ้าน

แบบประเมินคุณภาพการทำการบ้าน

แบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

DPU

แบบบันทึกพฤติกรรมการทำการบ้าน

ลำดับที่	เลขทะเบียน	ชื่อ-สกุล	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8	บทที่ 9	บทที่ 10	บทที่ 11	ตรงเวลา	ระเบียบเรียบร้อย	ความถูกต้อง
1.			ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน	ว.ด.ป. ที่ส่งการบ้าน			
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																
11.																
12.																
13.																
14.																
15.																
16.																
17.																
18.																
19.																
20.																

DPU

แบบประเมินคุณภาพการทำการบ้าน

รายการที่ประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ				
	4 คะแนน	**3 คะแนน**	**2 คะแนน**	**1 คะแนน**	**0 คะแนน**
ความถูกต้อง	ทำแบบฝึกหัดถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป	ทำแบบฝึกหัดถูกต้องร้อยละ 70 - 79	ทำแบบฝึกหัดถูกต้องร้อยละ 50 - 69	ทำแบบฝึกหัดถูกต้องร้อยละ 50	ไม่ทำ
ความมีระบบระเบียบในการทำงาน	ทำแบบฝึกหัดมีระเบียบ สะอาดเรียบร้อยดีมาก	ทำแบบฝึกหัดมีระเบียบ สะอาดเรียบร้อยเป็นส่วนมาก	ทำแบบฝึกหัดมีระเบียบ สะอาดเรียบร้อย พอใช้	ทำแบบฝึกหัดไม่มีระเบียบไม่สะอาดไม่เรียบร้อย	ไม่ทำ
การตรงต่อเวลา	ทำแบบฝึกหัดเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	ทำแบบฝึกหัดเสร็จไม่ทันตามเวลาที่กำหนดเพียงเล็กน้อย	ทำแบบฝึกหัดเสร็จไม่ทันตามเวลาที่กำหนดและนำมาส่งโดยไม่ต้องทวง	ทำแบบฝึกหัดเสร็จไม่ทันตามเวลาที่กำหนดต้องติดตามให้นำมาส่ง	ไม่ทำไม่ส่ง

การแปลความหายของคะแนน

0 – 4	คะแนน	ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
5 – 6	คะแนน	ควรปรับปรุง
7 – 8	คะแนน	พอใช้
9 – 10	คะแนน	ดี
11 – 12	คะแนน	ดีมาก

DPU

แบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

ผู้เรียนชื่อ ..... เลขทะเบียน.....

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ฉันต้องหาความรู้เศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม					
2. ฉันติดตามดูผลงานของคนเก่งเศรษฐศาสตร์					
3. ฉันชอบเอาโจทย์เศรษฐศาสตร์ที่อาจารย์ไม่ได้สอนมาคิด					
4. เวลาเรียนเศรษฐศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์น้อยเกินไป					
5. ฉันใช้เวลาว่างซักถามเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์					
6. ขณะเรียนเศรษฐศาสตร์ฉันรู้สึกสนุก					
7. ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ท้าทาย					
8. ฉันคิดว่าเศรษฐศาสตร์มีประโยชน์มากในชีวิตประจำวัน					
9. ฉันกระตือรือร้นเมื่ออาจารย์นำโจทย์ปัญหายากๆ หรือแปลกๆ มาให้ทำ					
10. ฉันรู้สึกรักการเรียนเศรษฐศาสตร์					

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่เป็นความรู้สึกแท้จริงของผู้เรียน

DPU

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เภาชิต

ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิต (สถิติ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (การคลัง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กำลังศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วิชาที่สอน EC206 สถิติสำหรับเศรษฐศาสตร์ 1
EO207 สถิติสำหรับเศรษฐศาสตร์ 2
EC200 เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
EC339 เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข
EC348 เศรษฐกิจพอเพียง
HT512 การวิเคราะห์สถิติเพื่อการท่องเที่ยว

ผลงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่

เชียง เภาชิต. (2553) สมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง

เชียง เภาชิตและคณะฯ (2554) ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

DPU